

LATENTNÍ

bezDOMOVectví

LATENTNÍ BEZDOMOVECTVÍ

Výzkumná zpráva

Zadavatel: Odbor sociálních služeb – Magistrát města Plzně

Autoři zprávy: doc. PhDr. Jan Váně, Ph.D., PhDr. František Kalvas, Ph.D.

© Katedra sociologie, Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni
Plzeň, únor 2015

OBSAH

ÚVOD	6
BEZDOMOVECTVÍ – TERMINOLOGIE	7
Legislativní vymezení pojmu bezdomovectví v České republice	7
Typologie ETHOS	8
Kategorizace bezdomovectví podle vnějších znaků	8
METODOLOGIE	9
Fáze výzkumu	9
ZJIŠTĚNÍ	11
Demografické indikátory (pohlaví, věk, vzdělání, bydliště)	11
Doklady	13
Bydlení	14
Děti	17
Řešení nejisté bytové situace	23
Příjmy a jejich alokace, dluhy	26
Nájem jako indikátor možné změny	27
Způsoby obživy	24
Znalost, zájem a využití sociálních služeb	28
ZÁVĚR	31
LITERATURA	34
PŘÍLOHY	35

ÚVOD

Cílem předkládané zprávy je představit výsledky výzkumu, jehož zadavatelem je Magistrát města Plzně – Odbor sociálních služeb (dále jen OSS) a řešitelem výzkumu je Katedra sociologie, Fakulty filozofické ZČU v Plzni. Stanovená zadání byla následující:

(1) Analyzovat finanční a životní situaci jedinců spadajících do kategorie „latentního bezdomovectví“¹

- (a) Velikost příjmu na jedince/rodinu
- (b) Rychlost spotřeby finančních prostředků
- (c) Zdroje příjmů – legální/nelegální druhy
- (d) Sociodemografická data
- (e) Národnost, doba pobytu, místo odkud přicházejí
- (f) Míra zadlužení, vybrané typy zadlužení, splácení dluhů
- (g) Potomci a jejich přítomnost na ubytovně
- (h) Velikost domácnosti
- (i) Důvody odchodu na ubytovnu
- (j) Délka bydlení na aktuální ubytovně a na ubytovnách celkem
- (k) Znalost a frekvence využívání služeb organizací
- (l) Ochota k odchodu z ubytovny do prostředí stálého bydlení
- (m) Plán odchodu a schopnost tento plán realizovat
- (n) Důvody neochoty ubytovnu opustit
- (o) Požadavky na pomoc s hledáním stálého bydlení

(2) Stanovit procentuální podíl osob – spadajících do kategorie latentního bezdomovectví – ohrožených přechodem mezi osoby z kategorie zjevného bezdomovectví

To, že česká města obracejí svou pozornost k fenoménu bezdomovectví, se stává již standardem. Konstatovali jsme již v minulé zprávě (Váně, Kalvas 2014), že se bezdomovectví stalo nedílnou součástí všech velkých měst, která představují spádové oblasti socio-ekonomického života v daných lokalitách. Dále jsme konstatovali, že tento fenomén nelze z dlouhodobého hlediska ignorovat, má-li fungovat sociální smír a chce-li město (radnice a politická reprezentace) vystupovat jako legitimní garant společenského soužití i dobrý ochránce nejslabších.

Jestliže se k fenoménu bezdomovectví obrací pozornost, je tak zejména činěno s ohledem na tzv. zjev-

né bezdomovectví, které je na první pohled patrné a představuje snadné mediální, ale i politické téma. **Vedle toho ale sílí problematika s exkludací širokých vrstev společnosti (Luptát a kol. 2014), které jsou vystaveny riziku propadu sociální strukturou až na samé dno, které je personifikováno právě zjevným bezdomovectvím.** Jedním z takových nebezpečí před kterým velká města stojí, v sobě skrývá změna Zákona o pomoci v hmotné nouzi (č. 252/2014 Sb.), který začal platit od 1. 1. 2015. Cílem změny legislativy je změnit nejvíce problematickou a v České republice nejčastěji zneužívanou sociální dávku, jíž je doplatek na bydlení. Zamýšlená změna zákona je nastavena tak, že doplatek na bydlení bude nově poskytován na prostor, nikoliv adresně na osobu. Doposud totiž byly sociální dávky (zejména doplatek na bydlení) odesílány adresně na osobu, která žádala a byl jí přiznán nárok. Nebylo však zohledňováno kolik osob reálně obývá prostor, v němž pobývají a na nějž pobírají příspěvek. To otevíralo cestu k provozování bytů či ubytoven, kde docházelo ke kumulaci velkého počtu osob na malém prostoru. Nový zákon počítá s tím, že bude také stanovena maximální výše nájemného podle částky v daném místě obvyklé. Reálně tak hrozí, že s poklesem příjmů „obchodníkům s lidskou bídou“, kterým se nevyplatí provoz ubytoven, zde naroste skupina osob, které nebudou mít kam jít a skončí na ulici.

Skutečnost, že OSS usiluje o získání relevantních dat o situaci, v tomto případě tzv. latentních bezdomovců, je dána tím, že tato skupina představuje šedou a těžko zachytitelnou zónu lidí, kteří oscilují na hraně mezi tzv. nižší třídou a underclass.² Tím, že nejsou tolik na očích jako např. zjevní bezdomovci, není k nim obrácena mediální a politická pozornost, protože nejsou nahlíženi jako „palčivý problém“. Avšak jedná se o skupinu, na kterou sociální tlaky jako je rozevírání sociálních nůžek, nárůst sociální separace, proměna forem práce, hospodářská stagnace, migrace, nárůst nezaměstnanosti atd. dopadají mnohem intenzivněji než na zbytek společnosti. A tento tlak může z osob označovaných jako latentní bezdomovci poměrně snadno učinit bezdomovce zjevné.

Je nepochybně pozitivním faktem, že hrozba a problémy spojené s latentním bezdomovectvím jsou předmětem zájmu ze strany města Plzeň. Důležité ale je, aby měl pozitivní dopady při cíleném řešení situace osob, kteří pomoc potřebují, pokud o ni stojí.

¹ K definici viz subkapitola Bezdomovectví – Terminologie

² Underclass je z pohledu sociální stratifikace označení pro skupinu jedinců, kteří jsou dlouhodobě znevýhodněni a deklasováni. Stávají se marginalizovanou skupinou, která se nedokáže bránit. Představiteli této třídy jsou např. dlouhodobě nezaměstnaní, bezdomovci aj.

V následující zprávě předkládáme:

- (1) Základní pojmy a zákonné normy vztahující se k problematice bezdomovectví
- (2) Ekonomickou analýzu nákladů poskytovanou státem na podporu lidem s nejnižšími příjmy
- (3) Metodu sběru dat provedeného formou dotazníkového šetření na ubytovnách zaměřených na jedince označované jako tzv. sociálně slabé (latentní bezdomovce)
- (4) Analýzu zjištěných poznatků
- (5) Navrzení dalších kroků OSS

BEZDOMOVECTVÍ – TERMINOLOGIE

Na začátku jakékoliv analýzy bezdomovectví je nutné si pevně a jasně definovat hranice předmětu zájmu a určit, co do dané oblasti spadá a co nikoliv.

Jak je možné definovat bezdomovectví? Neexistuje žádná jednotná definice tohoto jevu, ale je možné detekovat několik různých přístupů a pohledů na to, co se pod pojmem bezdomovectví skrývá. Rozlišujeme tři základní typy definic. Úzké vymezení bezdomovectví (zaměřené primárně na jedince bez střechy nad hlavou), širší vymezení (jedná se o definice zahrnující osoby využívající služby azylových domů, či nocleháren) a nejširší vymezení (tyto definice pracují i s jedinci v nejistých podmínkách ohroženými ztrátou bydlení a o tuto skupinu jedinců jevíme zájem v našem výzkumu) (Fitzpatrick 2004; Toušek 2009). Jinou možnou formou je využití definic aplikovaných legislativou. Zde ale narážíme na obtíže, jelikož legislativa České republiky s ustálenou definicí bezdomovectví nepracuje. Proto se standardně opíráme o typologii ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion).³

Legislativní vymezení pojmu bezdomovectví v České republice

Ačkoliv jsme konstatovali, že legislativa České republiky s ustálenou definicí bezdomovectví nepracuje, považujeme za významné zastavit se u některých zákonů, které postihují problematiku bezdomovectví. To proto, aby bylo patrné, v jakých právních mantinelech se státní instituce (např. OSS) pohybují.

V zákonech ČR je otázka bezdomovectví obecně úzce spojena s otázkou zajištění bydlení. Nejedná se však o ucelenou obecnou definici pojmu bezdomovec/bezdomovectví. Několik zákonů se problematiky bezdomovectví dotýká, ale jen velmi okrajově a bez zjevného vymezení daného pojmu. Optikou zákonů ČR existuje několik pohledů na to, kdo je bezdomovec či co je stav bezdomovectví, chybí ale jednotící linie.

Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů označuje za bezdomovce osobu bez státního

³ Viz Příloha č. 1 nebo <http://www.feantsa.org/spip.php?article120&lang=en> (cit. dne 2. 2. 2015).

občanství (§ 3). Z perspektivy trvalého bydliště na území státu definuje bezdomovce jako osobu, jejímž místem trvalého pobytu je ohlašována, a v jejímž územním obvodu se osoba narodila *dle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných čísel, ve znění pozdějších předpisů* (§ 10). Z pohledu bydliště se o bezdomovcích zmiňuje i *zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů*, kde se pracuje s označením osoba bez přístřeší (§ 61, 63, 69), či osoba v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení (§ 57).

Z perspektivy české legislativy je dále možné zařadit bezdomovce do skupiny: (a) fyzických osob společensky nepřizpůsobivých, *dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů* (§ 33), (b) osob, které se nacházejí v hmotné nouzi *dle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů*, (c) osob, které jsou problematické z pohledu dosažení životního a existenčního minima, *dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů* (Hruška 2012: 6).

Z výše uvedených příkladů plyne, že česká legislativa neuzivá uspokojující definici, která by vymezila, jak s tímto pojmem nakládat a co si pod ním představit. Proto se jako nejpřijatelnější jeví typologie bezdomovectví ETHOS, kterou připravila Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci (FEANTSA).

Typologie ETHOS

Bezdomovectví je příkladem formy extrémního sociálního vyloučení, které může být zapříčiněno ztrátou bydlení, ale také může naopak ke ztrátě bydlení přispět (Mikeszová, Lux 2013). Ztrátu bydlení (domova) je potřeba vnímat v rámci tří hlavních oblastí, ve kterých může k vyloučení docházet. Jak stanovuje typologie ETHOS, jedná se o následující oblasti – fyzická oblast (fyzický prostor pro bydlení), sociální oblast (prostor pro soukromí) a právní oblast (právní nárok k užívání obydlí).

Protože jsme při přípravě výzkumu vyšli z typologie ETHOS, představíme alespoň rámcově, jak tato typologie pracuje s definicí bezdomovectví. Tato typologie je založena na čtyřech hlavních koncepčních kategoriích, které se poté rozpadají do třinácti operačních kategorií:

- (1) Bez střechy
 - osoby přežívající venku, osoby v noclehárně
- (2) Bez bytu
 - osoby v ubytovnách pro bezdomovce, osoby v pobytových zařízeních pro ženy, osoby v ubytovnách pro imigranty, osoby před opuštěním instituce, uživatelé dlouhodobější podpory
- (3) Nejisté bydlení
 - osoby žijící v nejistém bydlení, osoby ohrožené vystěhováním, osoby ohrožené domácím násilím
- (4) Nevyhovující bydlení
 - osoby žijící v provizorních a neobvyklých stavbách, osoby žijící v nevhodném bydlení, osoby žijící v přelidněném bytě

Kategorizace bezdomovectví podle vnějších znaků

S ohledem na šíři definování bezdomovectví a konkrétní požadavky OSS byla kategorie latentního bezdomovectví pro potřeby výzkumu zúžena. Základním kritériem proto bylo rozlišení z perspektivy životního stylu aktérů (bezdomovců) a jejich vystupování na veřejnosti. Z této perspektivy je možné dělit bezdomovectví do následujících kategorií:

- (1) Bezdomovectví zjevné
 - do této kategorie spadají osoby žijící ve veřejných prostorech, venku na ulici či v noclehárnách a azylových domech
- (2) Bezdomovectví skryté
 - do této kategorie patří lidé, kteří nevyhledávají pomoc veřejných služeb (např. OSS) a není proto možné je evidovat tak účinně jako je tomu v případě zjevného bezdomovectví
- (3) Potencionální bezdomovectví
 - do této skupiny spadají osoby, kterým bezdomovectví bezprostředně hrozí v důsledku nejistých bytových podmínek (Hruška 2012: 7; Štěchová, Luptáková, Kupoldová 2008: 21; Hradecká, Hradecký 1996: 35).

To znamená, že pro potřeby výzkumu jsme se zaměřovali na lidi ohrožené potencionálním bezdomovectvím nebo ty, kteří se pohybují na pomezí kategorie skrytého bezdomovectví.⁴

⁴ K jejich detekování viz sekce Metodologie

METODOLOGIE

Hlavní pozornost jsme upřeli k osobám spadajícím do kategorie latentního bezdomovectví. Podle typologizace (Kategorizace bezdomovectví podle vnějších znaků) do této skupiny spadají osoby, kterým bezdomovectví bezprostředně hrozí v důsledku nejistých bytových podmínek. Aby mohla být přijata účinná strategie pomoci těmto osobám, kterým ale zároveň hrozí sestup do fáze zjevného bezdomovectví, bylo nezbytné tyto jedince lokalizovat a následně zkoumat jejich životní situaci. Tu jsme zkoumali na základě otázek zaměřených na příjem, zdroje obživy, výši a strukturu dluhů, bydlení na ubytovně, potomky, demografické charakteristiky, znalost a využívání služeb organizací, ochotu a plán opustit ubytovnu.

Fáze výzkumu

Hlavní náplní výzkumu byl sběr dat formou dotazníkového šetření. Tomu předcházela předvýzkum, který se skládal ze čtyř částí:

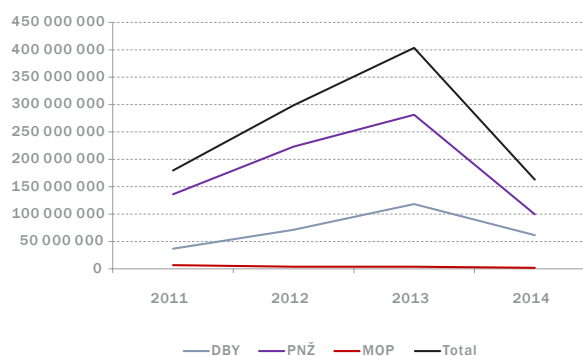
- (a) Analýza metodologických možností zachytit a lokalizovat osoby spadající do kategorie „potencionálního/latentního bezdomovectví“
- (b) Lokalizace výskytu zkoumaných osob
- (c) Vstup do vytypovaných lokalit
- (d) Vlastní sběr dat

Z metodologického hlediska bylo nejobtížnější, jak zachytit dostatečně velký a reprezentativní vzorek, a zároveň vystačit s finančními prostředky alokovanými pro sběr dat. Podle dat ČSÚ je odhadovaný počet osob žijících pod hranicí příjmové chudoby odhadován na 8,6 % populace ČR.⁵ Hranice chudoby je vypočítávána jako 60 % mediánu ekvivalizovaných disponibilních příjmů. Poslední známý údaj pro celou ČR je k dispozici za rok 2013, kdy hranici chudoby představovalo 116 tis. Kč ročního příjmu.⁶

Pro Plzeňský kraj máme k dispozici pouze údaje za domácnosti. Podle šetření ČSÚ žilo v roce 2013 pod hranicí chudoby 7,8 % domácností v Plzeňském kraji.⁷ Řešili jsme proto otázku, jak těchto 7,8 % domácností žijících pod hranicí chudoby v 170 tisícové Plzni nalézt. Plánovali

jsme využít data ČSÚ na vytipování lokalit, kde se koncentrují osoby žijící pod hranicí chudoby. ČSÚ však takovými daty nedisponuje – šetření, která příjem a chudobu měří, nemají v Plzni dostatečný vzorek, který by nám vytipování umožnil. Dostatečný vzorek má sice Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), to ale nikdy neměřilo příjem a ohrožení chudobou.⁸ Problém jsme řešili následovně. Jedním z častých indikátorů naznačujícím, že osoba se nalézá v pásmu chudoby, je vyplácení sociálních dávek, v našem případě zejména (a) doplatek na bydlení – DBY, (b) příspěvek na živobytí – PNŽ, (c) mimořádná pomoc – MOP.

Graf č. 1
Vyplácení dávek: město Plzeň

Z Grafu č. 1 vyplývá, jaký byl vývoj vyplácení dávek Úřadem práce města Plzeň v letech 2011–2014. Celkový objem za poslední čtyři roky na sociálních dávkách činí 1 044 767 806 Kč. Největší objem peněz byl vyplacen v rámci příspěvku na živobytí a činil v analyzovaném období 740 606 385 Kč. Mediálně nejdiskutovanější příspěvek, jímž je doplatek na bydlení, činil v posledních čtyřech letech 287 789 394 Kč. Z objemu a počtu dávek jsme odvodili počet jedinců, kteří využívají této podpory a stanovili ji jako určující indikátor pro lokalizaci osob, které byly předmětem výzkumu. Tato dávka podle nás nejlépe určuje, že její odebíratelé jsou osobami, kterým bezdomovectví může bezprostředně hrozit, obzvláště s ohledem na avizovanou změnu zákona (viz výše). Na základě analýzy distribuce sociální dávky – doplatek

⁵ Viz [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/\\$File/32019814.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/$File/32019814.pdf) (cit. dne 2. 2. 2015)

⁶ Viz [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/\\$File/32019814.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/$File/32019814.pdf) (cit. dne 2. 2. 2015)

⁷ Viz [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/A1004F31CD/\\$File/33010814t0801.xlsx](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/A1004F31CD/$File/33010814t0801.xlsx) (cit. dne 3. 2. 2015)

⁸ Pracovník ČSÚ zodpovědný za realizaci VŠPS v celé ČR nám telefonicky sdělil, že bude i do budoucna všemi prostředky bránit tomu, aby byl v rámci VŠPS příjem osob zjišťován. Důvody jsou pragmatické – VŠPS je velice rozsáhlý výzkum a udržet jeho návratnost na slušné úrovni stojí ČSÚ velké úsilí. Otázky na příjem jsou velice citlivé, proto se ČSÚ obává snížení návratnosti během opakovaných šetření. V tomto světle se náš výzkum jeví jako unikátní, protože přináší měřitelná zjištění ohledně příjmů a jejich alokace u skupiny osob, které jsou významně ohroženy chudobou.

na bydlení – se ukázalo, že řada dávek je adresně⁹ zasílána na některý z Úřadů městského obvodu (UMO) v Plzni, kam si je klienti chodí vyzvedávat. Avšak zde nebylo možné z časových, technických ale i etických důvodů osoby kontaktovat. Ukázalo se dále, že značná část doplatku na bydlení směřuje na privátní ubytovny. Na základě toho jsme sestavili seznam ubytoven¹⁰ na území města Plzně. A od června do listopadu 2014 jsme v opakovaných intervalech ověřovali, zda jsou stále v provozu či nikoliv. Dále na základě rozhovorů se sociálními pracovníky, pracovníky Úřadu práce a neziskových organizací věnujících se této problematice¹¹ jsme připravili samotný vstup do terénu. Celkově jsme lokalizovali 78 ubytoven. Postupně z nich 8 vypadlo, protože byly během půlroka předpříprav výzkumu uzavřeny.¹²

Sběr dat proběhl 1. až 3. 12. 2014 a v těchto dnech jsme navštívili 70 ubytoven. Před samotným sběrem byli majitelé nebo provozovatelé písemně upozorněni, že tento sběr proběhne, stejně jako obyvatelé ubytoven. V Příloze č. 2 Seznam ubytoven uvádíme, kam jsme se dostali, kde jsme byli odmítnuti, byť jsme dostali od majitelů příslib, že můžeme vstoupit, a které ubytovny jsme v daném termínu našli již jako nefunkční, ačkoli podle databáze jsou na uvedené adresy nadále zasílány sociální dávky.

Úkolem tazatelů bylo na ubytovnách provést rozhovory. Dotazník měl tzv. screeningovou část, naši tazatelé neprováděli rozhovory se všemi oslovenými, které na ubytovnách zachytili. Pokud během oslovení (screeningové části) tazatel zjistil, že oslovený má stálé bydlení, rozhovor s ním neprováděl. Doba trvání dotazníku byla cca 15-20 minut a za realizaci dotazníku byl každý z respondentů odměněn stravenkou v hodnotě 50 Kč. Důvod, proč jsme dotazované odměňovali, měl několik rovin: (a) motivovat oslovené k odpovědi, (b) poskytnout elementární kompenzaci za vyrušení a kladení poměrně intimních dotazů zaměřených zejména na finanční situaci lidí ohrožených chudobou.¹³

Oblasti, v nichž byl prováděn sběr dat, byly členěny do pěti sektorů podle počtu pěti skupin tazatelů, kteří byli opakovaně proškoleni. Celkově se na přípravě a vlastní realizaci sběru dat podílelo 32 lidí. Každá skupina taze-

telů obdržela seznam lokalit a itinerář obsahující odhady počtů osob vyskytujících se na místě (ten byl stanoven na základě předvýzkumu) a odhadovanou časovou náročnost. Cílem bylo dosáhnout co nejvyššího počtu rozhovorů (návratnosti dotazníků). Zároveň ale byly itineráře stanoveny tak, abychom zabránili jakékoliv duplicitě.

Dotazník (viz Příloha č. 3) byl sestaven z baterie otázek, které cílily na získání dat z oblastí: (a) sociodemografické charakteristiky, (b) pobyt na ubytovnách (doba, četnost střídání ubytoven, důvody pobytu na ubytovnách, velikost domácnosti - počet dětí), (c) formy obživy, (d) finanční situace osob (příjem na rodinu, dluhy, výše nájmu), (e) povědomí a využití institucí.

⁹ Důrazně upozorňujeme, že jsme nikdy neviděli ani neobdrželi žádné jméno klienta, pouze lokality, kam jsou dávky adresovány.

¹⁰ Viz Příloha č. 2 Seznam ubytoven a Příloha č. 4 Mapa – ubytovny.

¹¹ Jsme zavázáni za pomoc řadě lidí, zvláštní poděkování bychom ale rádi vyjádřili řediteli občanského sdružení Ponton Jakubovi Václavů za cenné rady při vstupování do terénu.

¹² Důvod pro uzavírání ubytoven byl dán nejen přípravou změny Zákona o pomoci v hmotné nouzi (č. 252/2014 Sb.), ale i skutečností, že Úřad práce změnil systém vyplácení doplatku na bydlení již během roku 2014. Nyní je tato dávka posílána výhradně podporované osobě. Dříve bylo možné a zcela běžné, že dávku dostával rovnou a přímo ubytovatel (většinou majitel ubytovny) podporované osoby. Nyní je vyplácení dávky přímo ubytovateli možné jen v tom případě, že zodpovědný sociální pracovník rozhodne, že podpořená osoba je v tak špatném psychickém nebo morálně volním stavu, že není rozumné jí tuto dávku svěřovat a je zodpovědnější jí zasílat přímo ubytovateli.

Díky této změně získávají podpořené osoby lepší přehled o výši dávky. Pokud byla dávka dříve zasílána přímo ubytovatelům, některé podpořené osoby neměly ponětí, jaká výše dávky je. (Sepsáno dle rozhovoru s odpovědnými úřednicemi na Úřadu práce a pracovníkem organizace Ponton.)

¹³ Považujeme za důležité zde zároveň upozornit na následující situaci, která se opakovala na několika ubytovnách. Dotázaní ihned po obdržení stravenky byli nuceni ji vydat majiteli, který ale nikdy nebyl přítomen samotným rozhovorům.

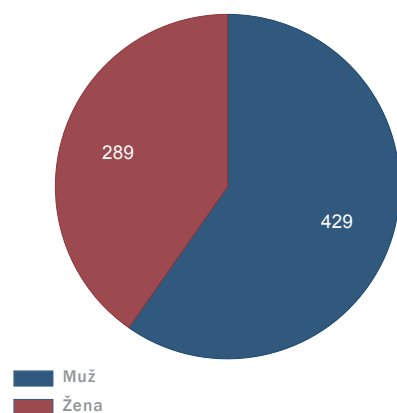
ZJIŠTĚNÍ

Sběr dat zaměřený na latentní bezdomovectví byl proveden ve dnech 1. až 3. 12. 2014, a byl realizován v plzeňských ubytovnách. Celkem odpovědělo 718 osob starších 15 let. Na některé otázky (zejména ekonomického charakteru) několik respondentů neodpovědělo. Je proto vždy nutné sledovat u každého grafu, kolik ze 718 dotázaných osob na danou problematiku odpovědělo. Počet je vyjádřen v grafu (N=X). Výsledky v grafech jsou uváděny v absolutních číslech, zatímco v textu výsledky uvádíme v procentech.¹⁴

Demografické indikátory (pohlaví, věk, vzdělání, bydliště)

Graf č. 2 (X0300)

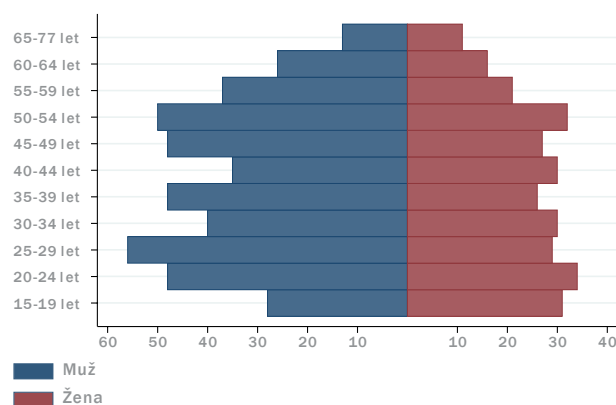
Pohlaví

Pozn.: N=238

Graf č. 3 (X0285)

Počty mužů a žen podle věku

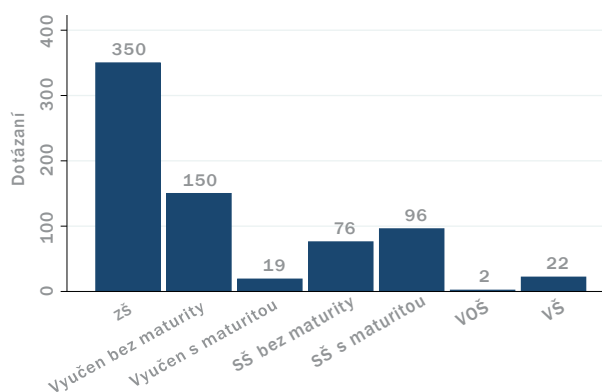
Pozn.: N=716

Z celkového počtu dotázaných (718) tvoří muži 59,7 % a ženy 40,3 %. Věkové rozložení vzorku respondentů představujeme v absolutních číslech po jednotlivých letech od 15 roku věku po nejstarší respondenty, kterým bylo 77 let (viz Graf č. 3). Pokud rozlišíme tři základní kategorie a to: osoby do 29 let, 30-54 let a od 55 výše (kvůli možnému srovnání se skupinou zjevných bezdomovců – viz Váně, Kalvas 2014), pak největší skupinu tvoří jedinci v intervalu 30-54 let, jichž je 51,1 %. Výrazně zastoupenou skupinu tvoří ročníky v intervalu do 29 let, kdy tato skupina tvoří 31,6 %, zatímco skupina osob nad 55 let tvoří 17,3 %. Ve všech věkových skupinách je shodný poměr mužů a žen, který odpovídá poměru mužů a žen v celé populaci obyvatelů ubytoven.

Podíváme-li se na vzdělanostní profil dotázaných, tvoří největší skupinu jedinci se základním vzděláním. Ti tvoří 48,9 % z celé skupiny. Druhou největší skupinou jsou osoby s vyučením bez maturity, kterých je 20,9 %. Lidé s nejnižším vzděláním tak tvoří téměř 70 % z celého vzorku. Fakt, který považujeme za hodný pozornosti je, že se toto číslo prakticky identicky překrývá se vzdělanostní strukturou zjevných bezdomovců (srov. Váně, Kalvas 2014). Ukazuje se tak, že výše vzdělání poměrně přesně indikuje šance jedince propadávat sociální strukturou až na samé společenské dno.

Graf č. 4 (X0290)

Vzdělání

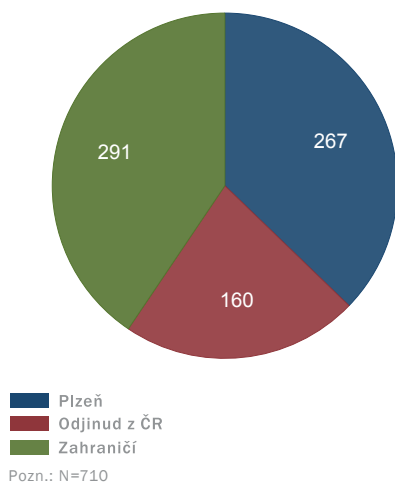

Pozn.: N=715

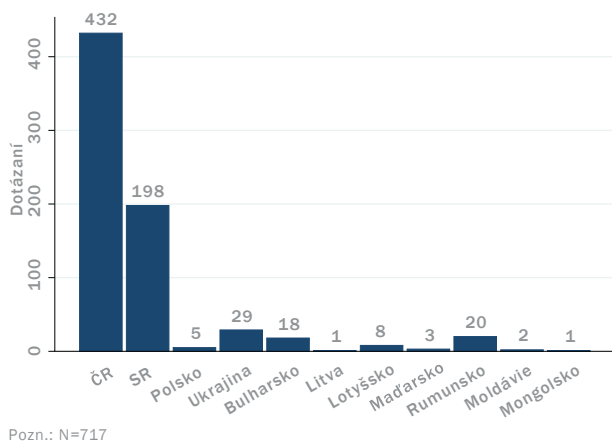
¹⁴ Součástí závěrečné zprávy je i elektronická verze. Ta obsahuje všechny grafy, včetně těch, které v tištěné verzi neuvádíme. Součástí elektronické závěrečné zprávy jsou i tabulky ve formátu .xls s absolutními četnostmi, procentuálními i kumulovanými podíly pro jednotlivé grafy.

Výzkumná otázka se věnovala nejen tomu, jaké je rozložení mezi pohlavími, jaká je vzdělanostní a věková struktura, jak dlouho pobývají respondenti na ubytovnách, ale také odkud přicházejí osoby zde žijící. Ptali jsme se proto, odkud do Plzně na ubytovny přišli, jaké mají občanství, trvalé bydliště a na důvod jejich příchodu do Plzně u těch, kteří zde nemají trvalé bydliště:

Graf č. 5 (X0190)
Odkud respondent pochází

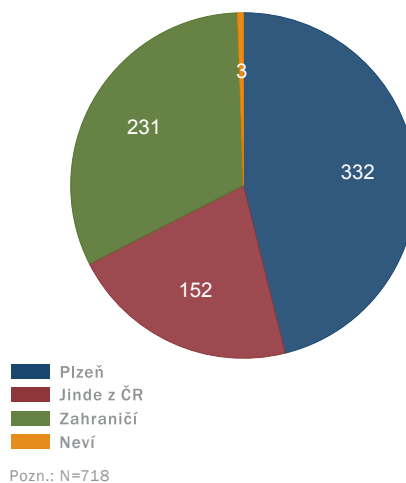

Graf č. 6 (X0260)
Občanství

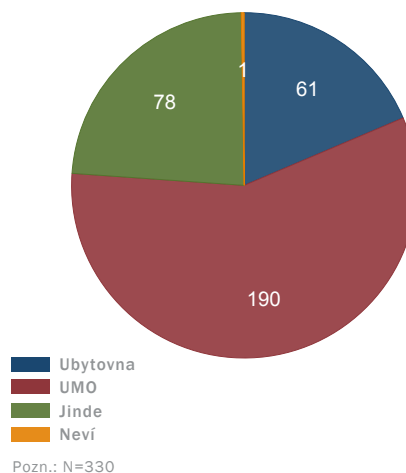

Největší skupinu na ubytovnách tvoří cizinci. 40,5 % uvedlo, že pochází ze zahraničí. O něco menší skupinu dotázaných tvoří osoby pocházející z Plzně 37,1 % a zbytek jsou osoby, které přišly z různých částí České republiky 22,2 %. Z Grafu č. 6 vyplývá, že 60,3 % dotázaných osob uvedlo, že má české občanství a podle odpovědí na tuto otázku zbytek tvoří cizinci 39,7 % (285 osob). Z nich největší skupinu tvoří občané Slovenska 27,6 %. Zbytek se dělí mezi občany Polska, Ukrajiny, Bulharska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Rumunska, Moldávie a Mongolska. Vyjma obyvatel Slovenska, které lze na našem území s ohledem na společné historické kořeny očekávat, tři největší skupiny cizinců na ubytovnách v Plzni tvoří občané Ukrajiny 4 %, Rumunska 2,7 % a Bulharska 2,5 %.¹⁵

Graf č. 7 (X0220)
Místo trvalého bydliště

Graf č. 8 (X0240)
Trvalé bydliště v Plzni

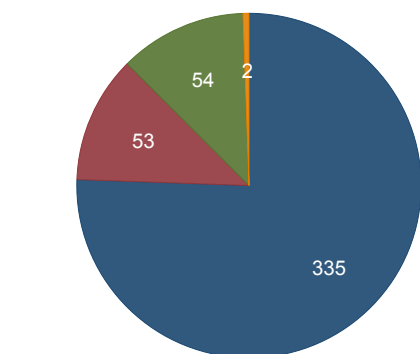

¹⁵ Silně zastoupenou skupinou jsou občané Vietnamu. Narazili jsme na celou ubytovnu obývanou jen tímto etnikem (viz Příloha č. 2 Seznam ubytoven). Problém byl v tom, že díky jazykové bariéře se nám nepodařilo zrealizovat dotazníkové šetření. V případě ostatních cizinců jsme měli vždy možnost buď komunikace v angličtině nebo jsme zajistili rodilého mluvčího pro překlad přímo na ubytovně. V případě vietnamské ubytovny nikdo neuměl nebo nechtěl konverzovat v angličtině či češtině. Po opakovaném návratu s příslibem zajištění tlumočnicka už s námi nechtěl komunikovat nikdo.

Společně s občanstvím jsme zjišťovali, kde mají dotazované osoby trvalé bydliště. **Největší skupinu představují občané s trvalým bydlištěm v Plzni 46,2 %**. Zbytek se dělí mezi osoby s trvalým bydlištěm v ČR, ti tvoří 21,1 % a osoby s trvalým bydlištěm v zahraničí, kteří představují 32,1 %. Ze srovnání s daty uvedenými výše je patrné, že část cizinců má trvalé bydliště v Plzni. U kategorií „Občanství“ a „Místo trvalého bydliště“ dochází k drobným rozporům ve výpovědích. Ukazuje se, že u otázky občanství téměř 61 % dotázaných uvedlo české občanství, zatímco cizinci tvoří 39 %. Avšak při uvádění místa trvalého bydliště, uvedlo pouze 32,1 % dotazovaných, že se jejich trvalé bydliště nachází mimo ČR. Vysvětlujeme si to tím, že se většinou jedná o občany SR, kteří se zde usadili (např. sňatek). V Příloze č. 4 dále předkládáme výpis měst, odkud respondenti přišli do Plzně.

Dále jsme zjišťovali u respondentů s trvalým bydlištěm v Plzni (Graf č. 8), kde jsou hlášeni. Nejvyšší podíl představují osoby, které mají své trvalé bydliště přihlášené na některém z UMO města Plzně. Tato skupina tvoří 57,6 %. Ostatní uvedli, že mají trvalé bydliště hlášené buď na ubytovnách 18,5 % nebo jinde 23,6 %.

Graf č. 9 (X0210)
Důvod příchodu do Plzně

■ Práce
■ Příbuzní
■ Jiné
■ Neví

Pozn.: N=444

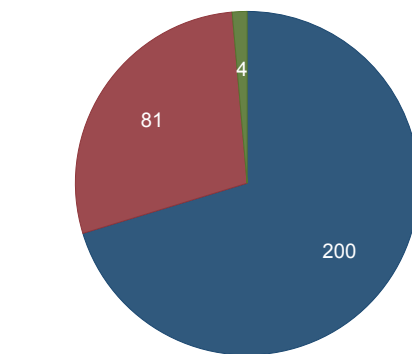
Poslední otázkou v této části byl dotaz na **důvod příchodu do Plzně** osob, které nepocházejí z tohoto města. Jako **nejčastější důvod bylo uváděno hledání práce. To uvedlo celých 75,45 % dotázaných**. Jako důvod „jiné“ uvedlo 12,2 % a 11,9 % odkazovalo k tomu, že do Plzně přišli za svými příbuznými.

Doklady

Ve výzkumu zaměřeném na lidi bez domova (Váně, Kalvas 2014) se ukázalo, že často uváděným důvodem, proč se této skupině osob nedaří návrat do společnosti, je ztráta dokladů a problém s neexistencí zdravotního pojištění a to především u cizinců. Zejména neexistence zdravotního průkazu (pojištění) u této zdravotně rizikové skupiny představovala důvod proč je jim odmítána adekvátní lékařská péče. Ačkoli v ČR je nastavován právní rámec tak, aby byla zajištěna a garantována dostupnost zdravotní péče všem,¹⁶ o jejím reálném poskytnutí rozhoduje vlastnictví zdravotní karty příslušné pojišťovny.

Námi oslovení respondenti spadající do kategorie latentního bezdomovectví přišli do Plzně primárně za prací. Proto otázka týkající se zdravotního pojištění je jednou z ústředních. V případě jeho neexistence se totiž vystavují riziku, že při ztrátě práce kvůli zdravotní újmě, upadnou do dluhů a nastoupí sestupnou trajektorii sociální strukturou.

Graf č. 10 (X0270)
Zdravotní pojištění – cizinci

■ Ano
■ Ne
■ Neví

Pozn.: N=285

Zjišťovali jsme proto, zda mají cizinci uzavřené zdravotní pojištění. **70,2 % cizinců pobývajících na naší zkoumaných ubytovnách zdravotní pojištění dle jejich výpovědi má**. To znamená, že celých **28,4 % cizinců nevládní zdravotní pojištění**.

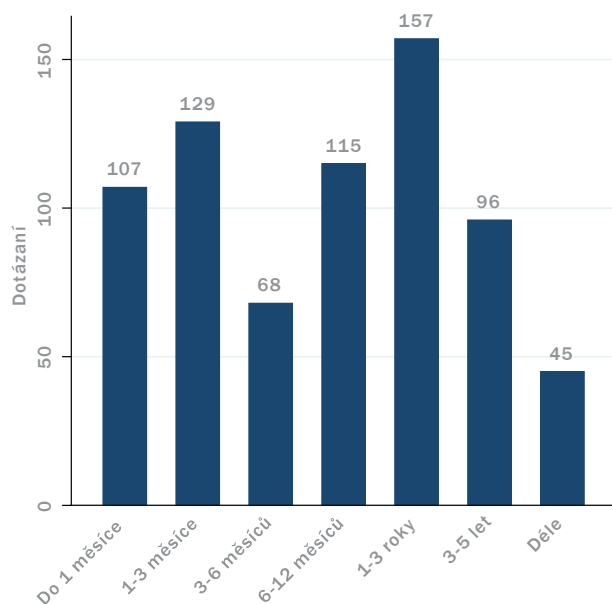
¹⁶Viz Zákon č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví, ve znění pozdějším a Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

Bydlení

Uvažujeme-li o možnostech úspěšné reintegrace jedinců do dlouhodobého bydlení, potřebujeme u osoby znát: (a) jak dlouho žije v prostředí nestálého bydlení, (b) zda v něm fluktuuje, (c) a zda někdy žila v podmínkách stálého bydlení. Při výzkumu zjevného bezdomovectví (Váně, Kalvas 2014) bylo zjištěno, že 32,4% dotázaných žijev podmínkách nestálého bydlení 5 a více let. Obyvatelé ubytoven v nich tak dlouho obvykle nežijí. **20,7 % dotázaných na ubytovnách uvedlo, že v tomto prostředí žije 5 a více let.** Podrobnější analýzu délky bydlení v prostředí ubytoven uvádíme níže. Z dalších výsledků vyplývá, že sice každý čtvrtý respondent změnil během roku ubytovnu, avšak vyšší míra fluktuace ohrožuje pouze 8,4 % ze všech dotázaných. Dále, **22,1 % respondentů nikdy nežilo v podmínkách stálého bydlení.** Ti, kteří někdy stálé bydlení měli, je museli opustit především z finančních důvodů.

Graf č. 11 (X0050)

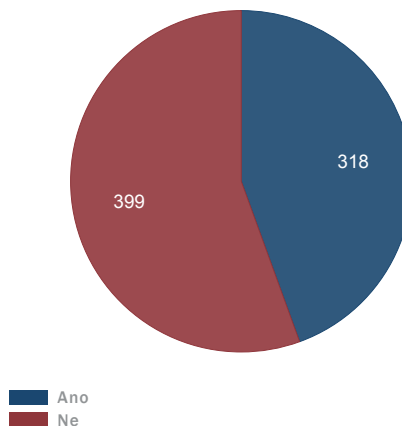
Délka pobytu v místě zastižení

Pozn.: N=717

Graf č. 12 (X0060)

Vícečetné pobyty

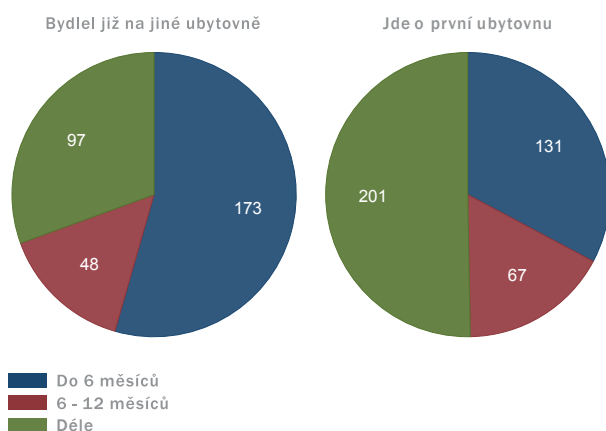

Pozn.: N=717

Dotázané, kteří bydlí na ubytovně maximálně 6 měsíců, označujeme pracovníčně jako „Nováčci“. V Grafu č. 11 vidíme, že „Nováčků“ je v našem souboru 42,4 %. To je poměrně vysoké číslo – znamená, že 2 z 5 dotázaných se na současnou ubytovnu přistěhovali během posledního půlroku. Respondenty, kteří v místě zastižení bydlí již jeden rok nebo ještě déle, označujeme pracovníčně jako „Stálé“. V témže grafu vidíme, že „Stálých“ je zastoupeno 41,6 %, jejich počet je tedy zhruba stejný jako „Nováčků“. Dotázané, kteří jsou ubytovaní v místě zastižení 6 až 12 měsíců, pracovníčně nazýváme jako „Mezilehlé“ a těch je v souboru 16 %. Z Grafu č. 12 je pak patrné, že 44,4 % respondentů již dříve bydlelo na nějaké jiné ubytovně. To tedy znamená, že **pro 55,6 % dotázaných je místo zastižení jediná zkušenost s bydlením na ubytovně.** Podívejme se nyní, zda „Nováčci“, „Mezilehlí“ a „Stálí“ bydlí stále na první ubytovně, do které se kdy nastěhovali, nebo již bydleli dříve na nějaké jiné.

Graf č. 13 (X0061)

Délka bydlení v místě zastížení podle toho, zda jde o první či několikátou ubytovnu

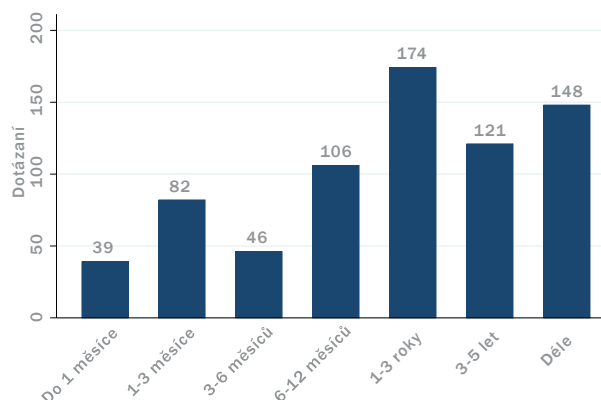
Pozn.: N=717

V Grafu č. 13 vidíme, že „Nováčci“ tvoří 54,4 % mezi respondenty, kteří již dříve na nějaké ubytovně bydleli. Těchto 173 dotázaných, je ohroženo fluktuací mezi ubytovnami, případně mezi ubytovnami a jinými formami nejistého bydlení. Tato skupina tvoří 24,1 % ze všech dotázaných a je třeba jí věnovat zvýšenou pozornost, protože její reintegrace do společnosti je zdaleka nejkomplikovanější. Fluktuace v prostředí nejistého bydlení výrazně komplikuje, aby si jedinec našel stálé a jisté bydlení. A setrvání v prostředí nejistého bydlení komplikuje reintegraci jedince do společnosti.

Pokud se podíváme na respondenty, pro které je místo zastížení jejich první ubytovna, pak „Nováčci“ mezi nimi tvoří 32,8 %. Těchto 131 dotázaných tvoří 18,3 % a je jim třeba věnovat vysokou pozornost, a to z důvodu snazší a efektivnější reintegrace. (1) Tito jedinci mohli přijít na ubytovnu, protože ztratili stálé a jisté bydlení. Je tedy třeba je preventivně podchytit, ještě než začnou fluktuovat v prostředí nejistého bydlení. Reintegrace těchto jedinců je nejjednodušší a nejefektivnější. (2) Jedinci z této skupiny mohli přijít na ubytovnu proto, že se jim podařilo vzchopit se z ještě nejistějších a nestálějších podmínek bydlení. Prokázali tedy vůli a ochotu k reintegraci. A proto by i jejich reintegrace měla být jednodušší a efektivnější než u dalších skupin obyvatel ubytoven. Skupina „Stálých“ pak tvoří 50,4 % mezi respondenty, kteří nebydleli na jiné ubytovně, a 30,5 % mezi dotázanými, kteří již bydlí na několikáté ubytovně.

Graf č. 14 (X0070)

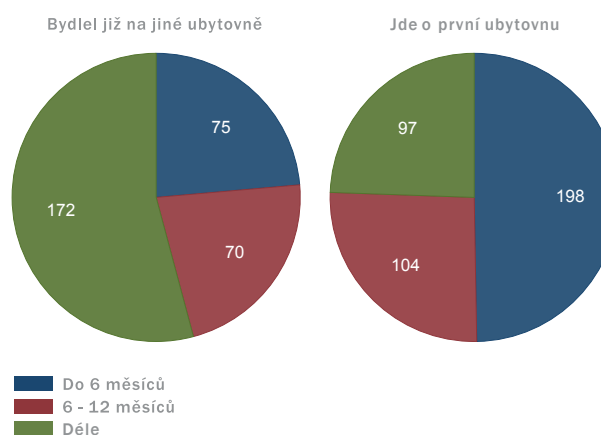
Celková délka bydlení na ubytovnách

Pozn.: N=716

Graf č. 15 (X0071)

Celková délka na ubytovnách dle toho, na kolikáté ubytovně právě bydlí

Pozn.: N=716

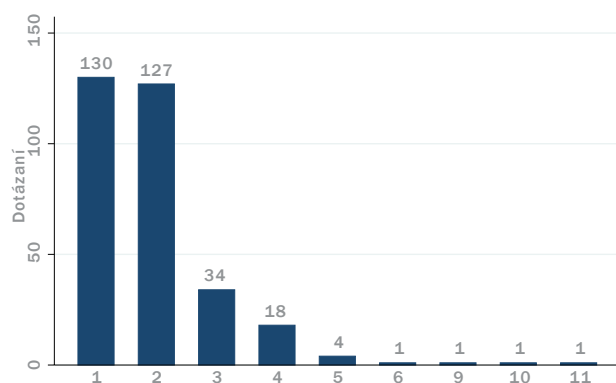
Z Grafu č. 14 vyplývá, 38,1 % žije na ubytovnách maximálně 12 měsíců. Tuto skupinu pracovně nazýváme „Dočasní“. Mezi respondenty, kteří bydlí již na několikáté ubytovně, tvoří „Dočasní“ 23,7 %. Pokud již během prvního roku bydlení na ubytovně začne jedinec mezi ubytovnami fluktuovat, výrazně to sníží jeho šanci na získání stálého bydlení a reintegraci. Bylo by vhodné na tuto rizikovou skupinu (tvoří 10,5 % ze všech dotázaných) zaměřit cílenou sociální práci. Problém však je s identifikací této desetiny populace ubytoven. Registr ubytovaných totiž neexistuje, není tedy do něj možné nahlížet. Mezi těmi, kteří bydlí stále na první ubytovně,

tvoří „Dočasní“ 49,6 %. Tuto podskupinu „Dočasných“ považujeme za efektivní příjemce cílené sociální práce – nefluktují mezi ubytovnami a jsou v situaci nejistého bydlení zatím krátkou dobu. Navíc, vyhledat tuto podskupinu nebude pro terénní sociální pracovníky představovat tak velký problém, tvoří 27,7 % celého souboru. Jinými slovy, každý čtvrtý obyvatel ubytovny patří do této podskupiny. Terénní pracovníci tak mají solidní šanci se k nim dostat poměrně rychle.

Pracovním názvem „Setrvalí“ označujeme dotázané, kteří na ubytovnách bydlí již 3 a více let. Tato skupina v našem vzorku čítá 37,6 %, jak ukazuje Graf č. 14. Mezi respondenty, kteří bydlí na první ubytovně, tvoří „Setrvalí“ 24,3 % (viz Graf č. 15). Za významné zjištění považujeme, že mezi fluktuujícími obyvateli ubytoven tvoří „Setrvalí“ 54,3 %. Tyto údaje říkají, že existuje pouze nízká šance této skupiny na opuštění situace nejistého bydlení a reintegrace do společnosti.

Graf č. 16 (X0080)

Počet obývaných ubytoven za poslední rok (pouze respondenti, kteří bydleli v životě na více než jedné ubytovně)

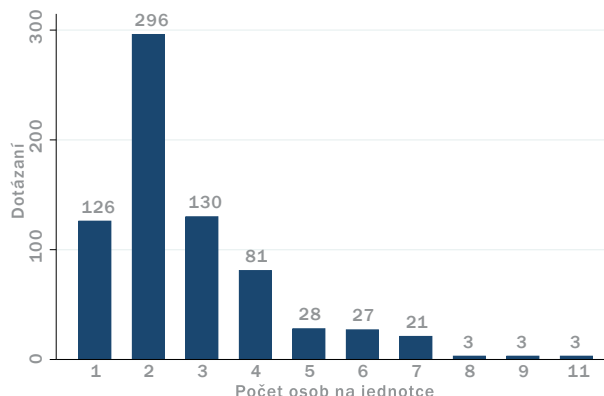

Pozn.: Graf neobsahuje 399 respondentů, kteří vždy bydleli na stejné ubytovně. Tito respondenti by pouze o 399 navýšili velikost prvního sloupce a znesnadnili tak čtení grafu

Pozn.: N=317

Graf č. 17 (X0170)

Kolik osob bydlí na bytové jednotce

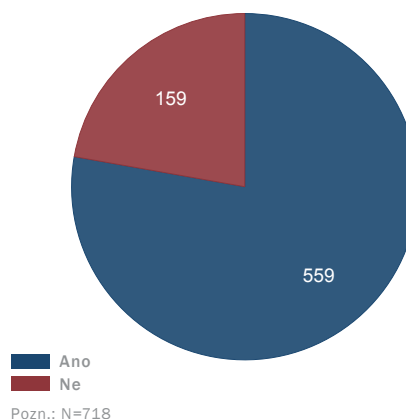

Pozn.: N=718

Za poslední rok bydlelo stále na té samé ubytovně 73,9 % respondentů. Na dvou ubytovnách během posledního roku bydlelo 17,7 %. Vyšší míru fluktuace (3 nebo 4 ubytovny za rok) vykazuje 7,3 %. Extrémní mírou fluktuace (5 a více ubytoven ročně) prochází 1,1 % dotázaných (Grafu č. 16). Tyto údaje dávají naději na úspěch cílené sociální práce, která je obtížná při vyšší a extrémní míře fluktuace obyvatel ubytoven. Takovou mírou fluktuace však trpí pouze jeden respondent z dvanácti. Graf č. 17 pak ukazuje, že naši respondenti bydlí v poměrně „snositelných“ podmínkách, bereme-li v potaz pouze počet osob připadajících na obytnou plochu. 77,3 % ze všech dotázaných bydlí v bytové jednotce sami nebo s jednou či dvěma osobami. Tři nebo čtyři spolubydlící má 14,8 %. Pět a více spolubydlících má pak 7,9 % dotázaných. Jiný parametr kvality bydlení, než počet jsme neposuzovali.¹⁷

Graf č. 18 (X0090)

Existence stálého bydlení v životě respondenta

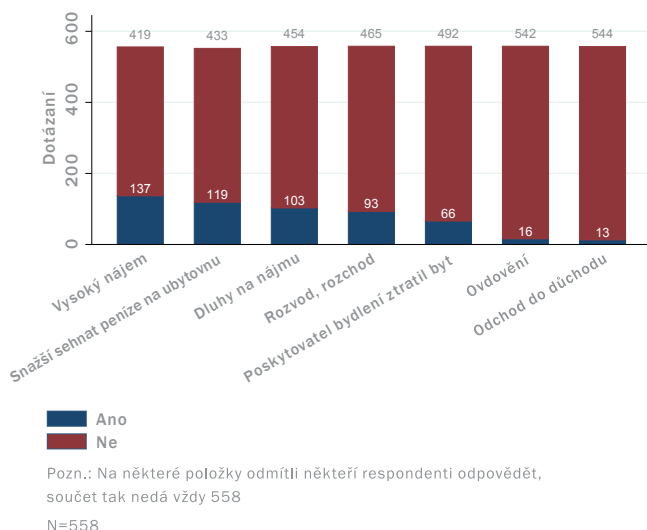

Pozn.: N=718

¹⁷ A to především z časových důvodů a s ohledem na primární cíle stanovené zadavatelem, nebyl čas a prostor na vytváření operacionalizací měřících kvalitu bydlení. Přesto si nešlo nevsimnout na některých ubytovných podmínkách, v kterých se dotazovaní nacházeli.

Graf č. 19 (X0101)

Důvody opuštění stálého bydlení

Poměrně závažným zjištěním je fakt, že 22,1 % dotázaných neměla nikdy v životě stálé bydlení (Graf č. 18). Tito lidé budou nalézat cestu ke stálému bydlení velmi obtížně. Jako důvody opuštění stálého bydlení uváděli především finanční problémy, jak je vidět v Grafu č. 19. Vysoký nájem uvedlo 24,6 %, dluhy na nájmu pak 18,5 % respondentů, kteří někdy měli stálé bydlení. 21,3 % pak uvedlo, že je pro ně jednodušší zajistit financování ubytovny než nájemního bydlení. Ze sociálních událostí dominuje rozvod nebo rozchod, uvádí je 16,7 % dotázaných jako důvod opuštění stálého bydlení. Další sociální události mají dopad na velmi malou část respondentů. Ovdovění uvedlo 2,9 % a odchod do důchodu 2,3 % dotázaných. Poslední zkoumaný důvod byl, že respondent bydlel u někoho, kdo o stálé bydlení přišel – tento důvod platí pro 11,8 % dotázaných. V dotazníku byl prostor zkoumat pouze těchto sedm explicitních důvodů. Jde o důvody, se kterými chce dále pracovat zadavatel výzkumu. Pro 40 % respondentů však žádný z těchto důvodů neplatí. Bohužel, zjišťování důvodů jsme byli nuceni vyhradit pouze omezenou dobu standardizovaného dotazování. **Doporučujeme, aby rozkrýtí drah ztráty stálého bydlení byla věnovaná kvalitativní studie, která je na popis těchto drah mnohem lépe vybavená než standardizované dotazování.**

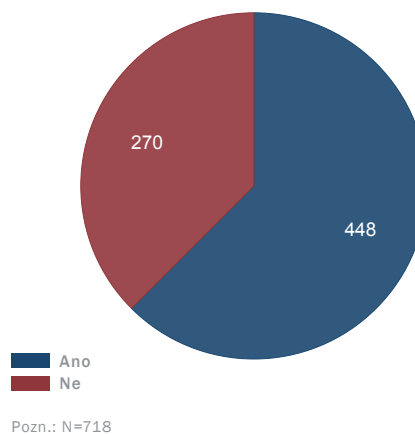
Děti

Přítomnost dětí v prostředí nejistého bydlení není žádoucím stavem.¹⁸ Pokud během socializace dítě nepozná podmínky stálého bydlení, jen s obtížemi o ně bude samo v dospělosti usilovat. Tím se z generace na generaci přenáší život v podmínkách nejistého bydlení. Proto také bylo jedním z úkolů našeho šetření prozkoumat, zda a kolik dětí v prostředí ubytoven bydlí.

Ze základních zjištění vyplývá, že 62,4 % obyvatel ubytoven má potomky, ale potomci bydlí pouze s 22,5 % dotázaných. Dotázaní mají celkem 1 041 potomka, mladších 18 let je 46,5 % z nich. Na ubytovnách žije s rodiči 287 potomků, mladších 18 let je 84,3 %.

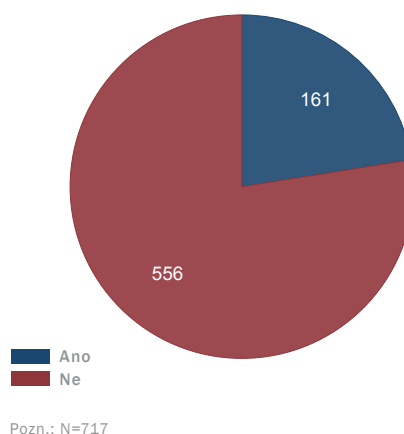
Graf č. 20 (X0110)

Vlastní potomci

Graf č. 21 (X0141)

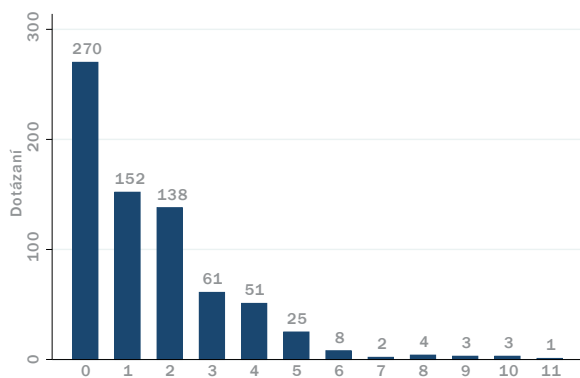
Žije s respondentem na ubytovně nějaký potomek

¹⁸ Obrácení pozornosti k této problematice ze strany OSS považujeme za obzvlášť důležité, platí-li (podle informací z Úřadu práce), že by se děti na ubytovnách neměly vůbec vyskytovat. Náš výzkum dokládá, že mezi předpokladem a realitou je zásadní rozdíl.

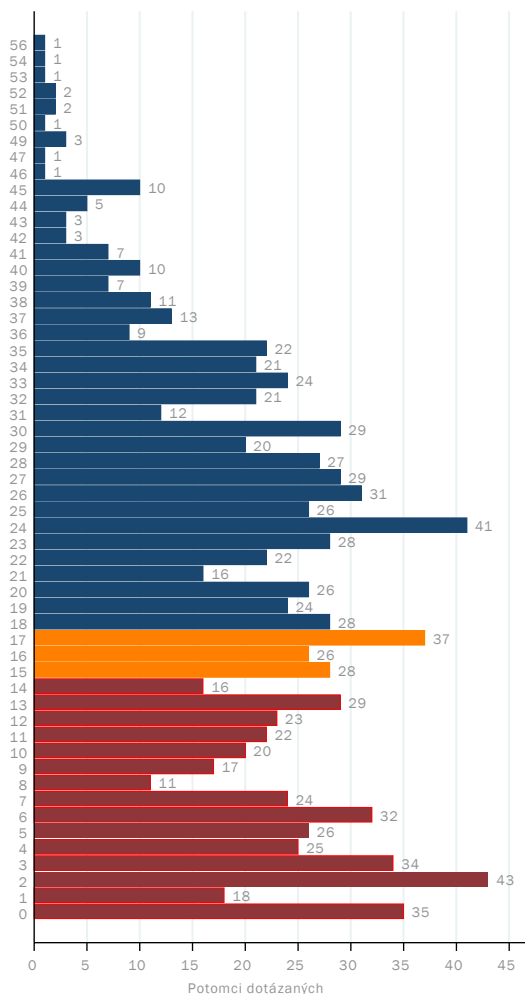
Alespoň jednoho vlastního potomka má 62,4 % dotázaných (Graf č. 20). Na ubytovně však potomci bydlí pouze s 22,5 % ze všech respondentů (Graf č. 21). Zkoumali jsme kolik potomků s těmito respondenty bydlí a jak jsou tyto potomci staří.

Graf č. 22 (X0120)
Počet vlastních potomků

Pozn.: N=718

Graf č. 23 (X0136)
Dovršené celé roky věku potomků

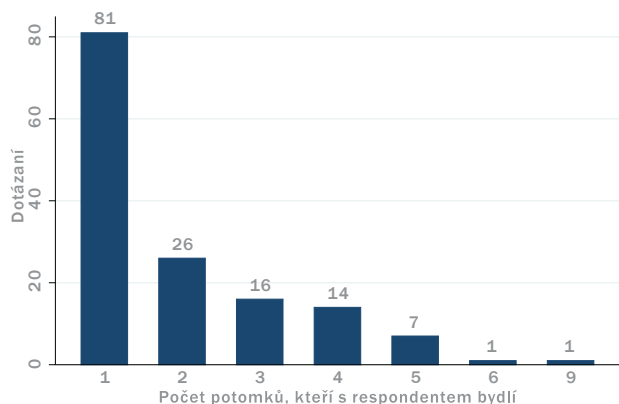
0-14 let
15-17 let
18 a více let

Pozn.: Respondenti mají celkem 1.041 potomka, avšak pouze u 1.003 potomků jsou schopni a ochotni si vybatvit alespoň přibližně jejich věk. N=1.003

V Grafu č. 22 vidíme, že 37,6 % dotázaných žádného potomka nemá. Jednoho nebo dva potomky má 40,4 % respondentů. Tři nebo čtyři potomky pak má 15,6 % našeho souboru. A konečně, pět a více potomků má 6,4 % dotázaných. Důležité je nyní prostudovat věkovou strukturu těchto potomků. Především musíme zjistit, kolik z nich je dětí do 15 let, kolik mladistvých do 18 let a kolika již bylo 18 let. Z Grafu č. 23 můžeme vyčíst, že většinu tvoří starší 18 let se zastoupením 53,5 %. Nejméně je mladistvých ve věku 15 až 17 let, v souboru potomků tvoří 9,1 %. Děti, které ještě nedovršily 15 let pak je v našem souboru 37,4 %. **V našem souboru potomků dotázaných je tedy téměř polovina v citlivém věku do 18 let.**

Tyto děti a nezletilí jsou vždy v nějaké, byť minimální, míře ovlivněni faktem, že alespoň jeden z jejich rodičů žije v prostředí nejistého bydlení – na ubytovně. Potomci nemusí nutně na ubytovně bydlet, aby je nejistá bytová situace rodičů ovlivnila. Samozřejmě, samotný pobyt na ubytovně děti a mladistvé nejvíce ovlivní, proto jsme se zaměřili přímo na bydlení potomků s rodiči na ubytovně.

Graf č. 24 (X0151)
Počet vlastních potomků ve společné domácnosti

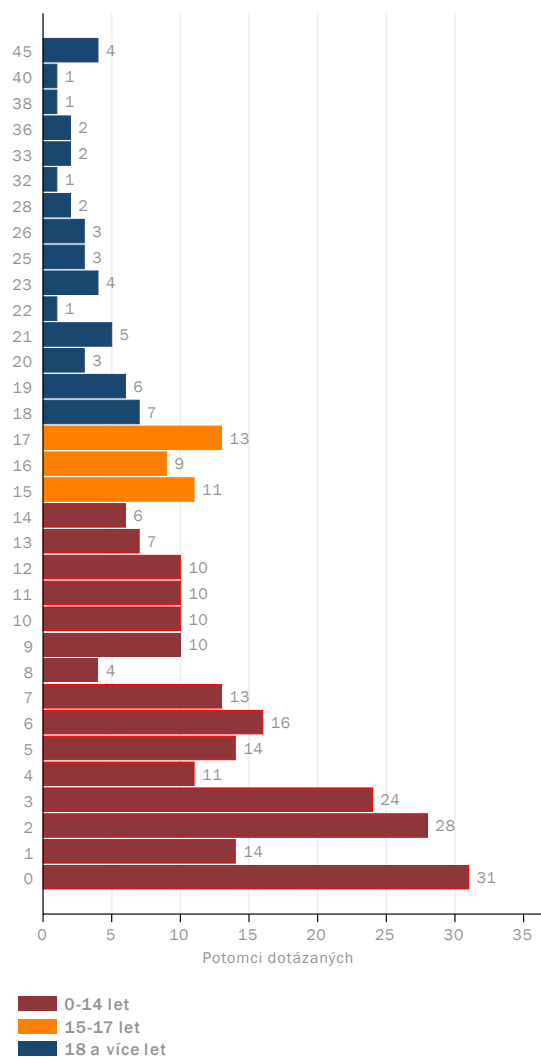

Pozn.: Pokud ve výzkumu odpovídali oba rodiče, počítáme jejich odpovědi jen jednou.

Pozn.: N=146

Graf č. 25 (X0164)

Dovršené celé roky věku potomků ve společné domácnosti

V našem vzorku nacházíme 146 rodičovských párů nebo jednotlivých rodičů, kteří se svými potomky na ubytovně bydlí. V 55,5 % případů žije s rodiči jen jeden potomek, v 17,8 % dva. Tři nebo čtyři potomci žijí v 20,5 % případů a v 6,2 % případů žije s rodiči na ubytovně pět a více potomků (Graf č. 24). Další Graf č. 25 podrobně sleduje věk potomků, kteří bydlí s rodiči na ubytovně. Nejprve si můžeme všimnout, že s rodiči bydlí 287 z nich, tedy 27,6 % ze všech potomků dotázaných. Děti do 15 let tvoří mezi potomky na ubytovnách nejpočetnější

kategorii, 72,7 %. Mladiství od 15 do 17 let tvoří 11,5 %. Dospělých, kteří již dovršili 18 let, je 15,7 %. **Nejpalčivější problém tak představuje bydlení 208 dětí na ubytovnách** (alespoň o takovém počtu dětí jsme se díky našim 718 respondentům dozvěděli).

Řešení nejisté bytové situace

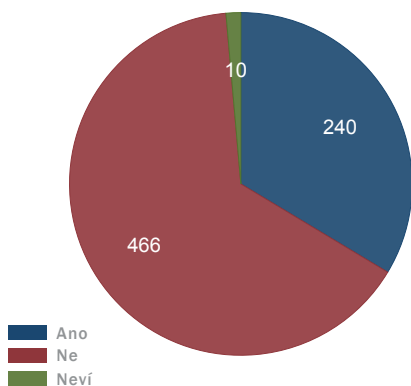
V této části budeme zkoumat, zda se dotázaní cítí jako osoby bez domova, zda ví o novele Zákona o pomoci v hmotné nouzi a zda se plánují z ubytovny odstěhovat. Zvláště pak budeme zkoumat ty, kteří se chtějí odstěhovat. Bude nás zajímat, jaký mají plán a jak jsou připraveni tento plán realizovat. Pak budeme samostatně zkoumat ty, kteří se z ubytoven odstěhovat nechtějí. U nich budeme sledovat, co jim brání ve změně situace. Z výsledků vyplývají tato hlavní zjištění:

Dotázaní většinou vzdorují pocitu bezdomoví (65,1 %). Pouze 39,1 % respondentů má povědomí o tom, že od ledna 2015 vstupuje v platnost novela Zákona o pomoci v hmotné nouzi. 61,3 % dotázaných chce změnit bytovou situaci a odstěhovat se z ubytovny. Situace bydlení na ubytovně vyhovuje většině (83,9 %) těch, kteří nechtějí svou bytovou situaci měnit. **Ve skupině respondentů, kteří žádné stěhování neplánují, nemá dostatek finančních prostředků 53,4 %**. Pokud by tato skupina odpůrců stěhování byla nakonec donucena opustit ubytovnu, **65,1 % by si hledalo bydlení na jiné ubytovně**.

Respondenti, kteří se odstěhovat chtějí, jednoznačně nejvíce preferují přestěhovat se do běžného nájemního bytu v Plzni. Tuto variantu považuje za možnou 85,3 % ochotných k odstěhování a zároveň 47,6 % takových respondentů ji považuje za nejlepší. Do půl roku od okamžiku dotazování by se odstěhovalo 41,3 % respondentů, kteří uvažují o odstěhování. Část dotázaných ochotných k odstěhování v tomto smyslu koná, 36,1 % z nich se pokoušelo za poslední půlrok hledat nové bydlení čtyřikrát nebo vícekrát. **Respondenti ochotní k odstěhování mají zájem o výpomoc se samotným hledáním bytu. Uvítalo by to 54 % z nich**.

Graf č. 26 (X0490)

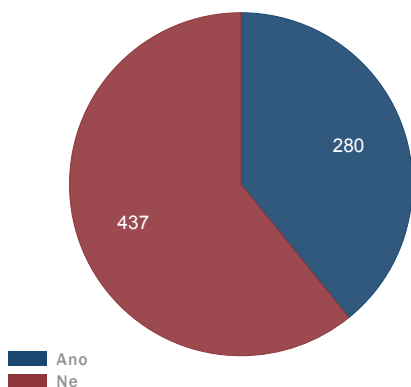
Pocit bezdomoví

Pozn.: N=716

Graf č. 27 (X0500)

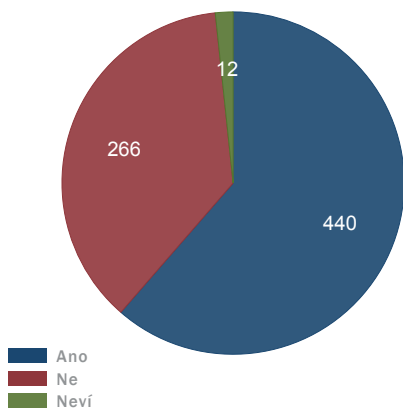
Povědomí o změně zákona o ubytovnách

Pozn.: N=717

Graf č. 28 (X0510)

Ochota změnit nejistou bytovou situaci

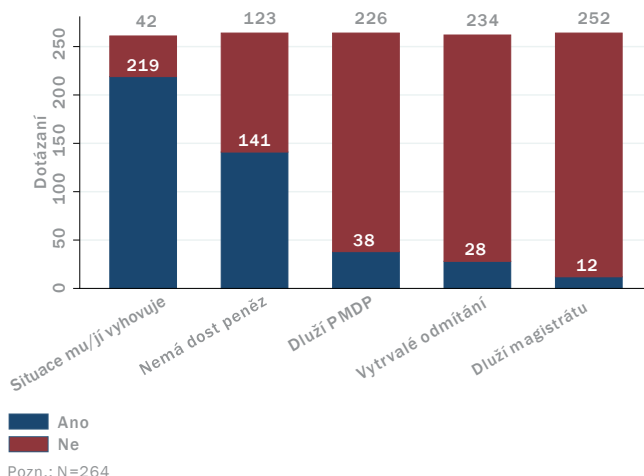

Pozn.: N=718

Respondenti si většinou nepřipadají jako osoby bez domova, přestože žijí v nejisté bytové situaci, mnozí dlouhodobě a mnozí dokonce fluktuují mezi různými zařízeními. Jak vyplývá z Grafu č. 26, pocitu bezdomoví vzdoruje 65,1 % dotázaných. Zbytek souboru tomuto pocitu podléhá (33,5 %) nebo neví (1,4 %). **Pouze 39,1 % respondentů má povědomí o tom, že od ledna 2015 vstupuje v platnost novela Zákona o pomoci v hmotné nouzi (č. 252/2014 Sb.).** Jak se ukazuje v Grafu č. 27, tři pětiny dotázaných o této novele **vůbec nemají ponětí.** Co se týče ochoty změnit situaci nejistého a nestálého bydlení, tak 61,3 % dotázaných takovou chuť má, 37 % se z ubytovny stěhovat nechce a 1,7 % respondentů váhá (Graf č. 28).

Graf č. 29 (X0600)

Proč nechce ubytovnu opustit

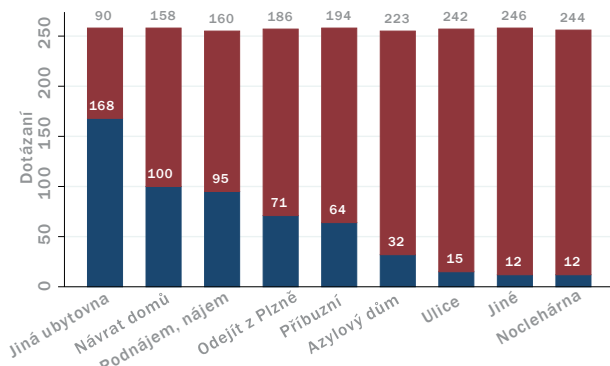

Pozn.: N=264

Nyní se podíváme na Graf č. 29, který zachycuje důvody, proč dotyční obyvatelé ubytoven nechtějí tuto bytovou situaci měnit. Klíčovým důvodem je, že **83,9 % dotázaným tato situace vyhovuje a nechtějí na ní nic měnit.** Je evidentní, že pracovat s touto skupinou bude velmi těžké. **Nepůjde jen o to, dopomoci jim k jistějšímu bydlení, ale nejdříve je bude třeba k této změně přesvědčit a motivovat.** 53,4 % respondentů nemá dostatek finančních prostředků, a proto žádné stěhování neplánují. Další překážky již nekomplikují stěhování tak velké části dotázaných: dluh u Plzeňských městských dopravních podniků (PMDP) (14,4 %), rezignace v důsledku vytrvalého odmítání (10,7 %) a dluh vůči Magistrátu města Plzně (4,5 %).

Nedostatek osobní motivace a uvyknutí prostředí ubytoven je hlavní překážkou, proč se odmítají dotyční respondenti stěhovat do stálejšího bydlení.

Graf č. 30 (X0610)
Reakce na hypotetický vyhozov

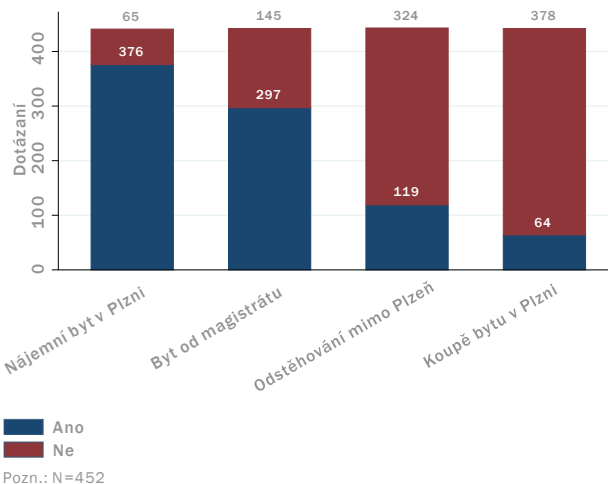

■ Ano
■ Ne

Pozn.: N=264

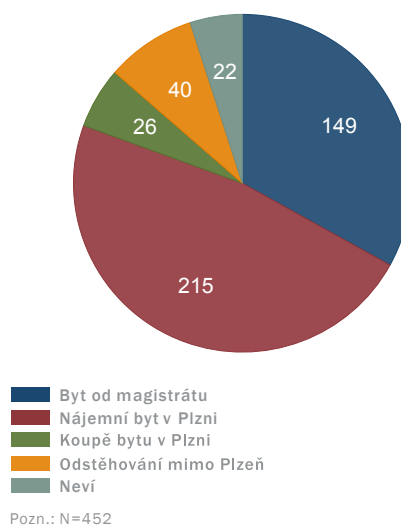
Nejčastější reakce v Grafu č. 30 je zcela konzistentní s výsledky v předchozím Grafu č. 29. Z dotázaných, kteří se nechtějí stěhovat, by 65,1 % volilo jinou ubytovnu. Tento výsledek ukazuje, jak pevně jsou tito dotázaní spjatí s životem na ubytovnách, protože odmítají tento způsob života měnit. 38,5 % dotázaných by se vrátilo domů, 37,3 % by volilo podnájem nebo nájem, 27,6 % zvažuje odchod z Plzně a 24,8 % dotázaných by odešlo bydlet k příbuzným. Výrazně marginální jsou pak varianty: azylový dům (12,5 %), zůstat na ulici (5,8 %), noclehárna (4,7 %). Vidíme tedy, že dotázaní na hypotetický vyhozov reagují tak, aby se jejich bytová situace nezhoršila – respondenti jen minimálně zvažují varianty, které by kvalitu jejich bydlení zhoršily.

Graf č. 31 (X0520)
Varianty odstěhování, které přicházejí v úvahu

■ Ano
■ Ne
Pozn.: N=452

Graf č. 32 (X0530)
Nejvíce preferovaná varianta

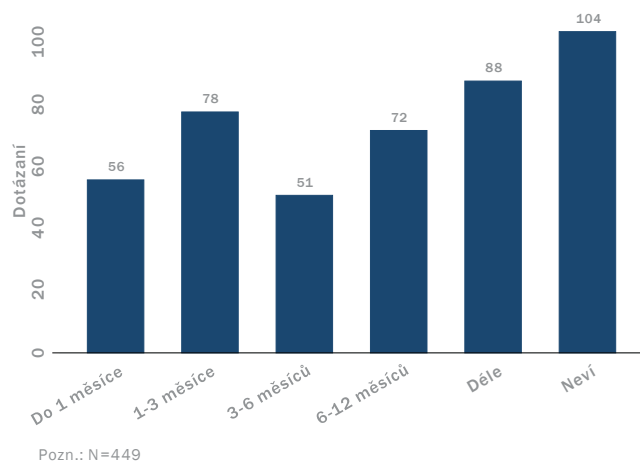

■ Byt od magistrátu
■ Nájemní byt v Plzni
■ Koupě bytu v Plzni
■ Odstěhování mimo Plzeň
■ Neví
Pozn.: N=452

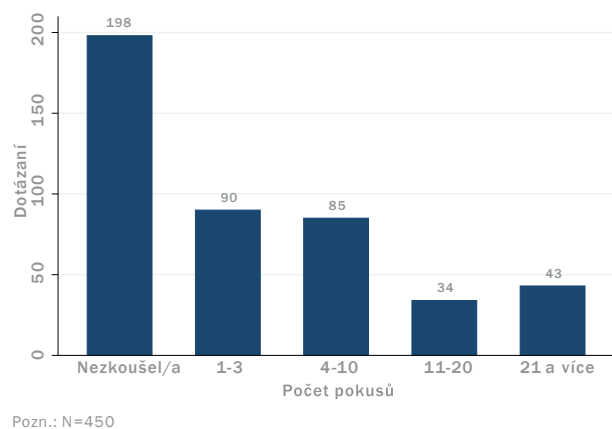
Naši respondenti jednoznačně nejvíce preferují přestěhovat se do běžného nájemního bytu v Plzni (ukazují to Grafy č. 31 a č. 32). Tuto variantu považuje za možnou 85,3 % dotázaných a zároveň 47,6 % respondentů ji považuje za nejlepší. Druhou možností v pořadí je byt přidělený Magistrátem města Plzně. I tato druhá možnost je vysoce preferovaná. 67,2 % respondentů považuje přidělený byt za schůdnou variantu. Navíc, 33 % tuto variantu preferuje nejvíce. Koupě bytu v Plzni a odstěhování mimo Plzeň jsou preferovány jen málo.

Odstěhování mimo Plzeň připustilo 26,9 % a jako prioritu preferovalo 8,8 % dotázaných. Koupě bytu má ještě menší podporu – 14,5 % ji připustilo a preferovalo ji 5,8 % respondentů. Je pochopitelné, že dotázaní tyto dvě varianty příliš nepodporují. Mají vazby v Plzni, a proto nechtějí toto město opustit, a na koupi bytu nemají dost prostředků (což víme z předchozích částí analýzy). Dále jsme prověřovali, jak vážně je míněn plán opustit ubytovnu.

Graf č. 33 (X0550)
Časový horizont odstěhování

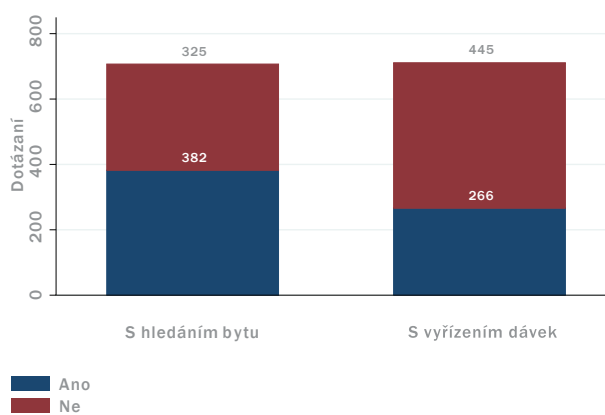
Graf č. 34 (X0540)
Kolikrát se pokoušel/a hledat za poslední 6 měsíců byt

O vážnosti úmyslů svědčí jednak jak rychle dotázaný plánuje ubytovnu opustit (Graf č. 33) a zda se už pokoušel v posledním půlroce hledat byt (Graf č. 34). Vidíme, že **42,8 % dotázaných buď vůbec neví, kdy by se chtěli odstěhovat, nebo by se chtěli stěhovat za dobu delší než**

jeden rok. Takto plánovaný úmysl nepovažujeme za vážně míněný. Oproti tomu plán odstěhovat se do půl roku považujeme za vážně míněný. V souboru pak najdeme 41,3 % dotázaných, kteří by se rádi do půl roku odstěhovali. Z hlediska reálného chování, je obrázek podobný. 44 % respondentů ani nezkusilo stálé bydlení hledat. Na druhou stranu, 36,1 % respondentů se pokoušelo bydlení hledat čtyři a vícekrát. Tedy **mezi našimi dotázanými můžeme najít dvě početné a zhruba shodně velké skupiny: jedna svůj úmysl odstěhovat se míní vážně a v tom smyslu přemýšlí a koná, druhá skupina sice říká, že by se ráda odstěhovala, ale neuvažuje a nejedná v souladu s tímto přáním.**

Graf č. 35 (X0620)
Potřebuje pomoc

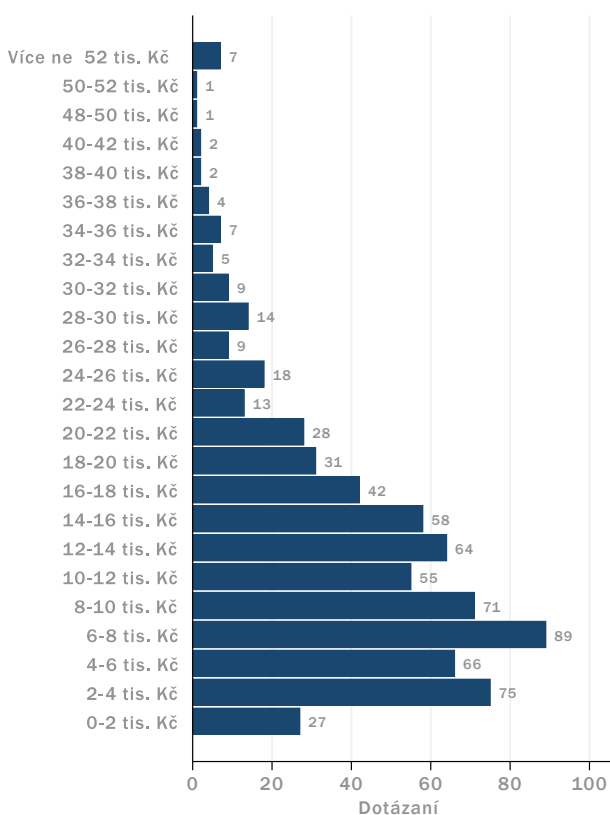

Poslední otázka dotazníku se týkala toho, zda dotázaní nepotřebují při hledání bytu pomoci se samotným hledáním, nebo s vyřízením sociálních dávek. Naši **respondenti mají větší zájem o výpomoc se samotným hledáním bytu. Uvítalo by to 54 % z nich.** Vyřízení sociálních dávek vede ke zlepšení finanční situace a ta jak víme, komplikuje přechod z nejistého bydlení do stálého. **O pomoc s vyřízením dávek projevilo zájem 37,6 % dotázaných z našeho souboru.**

Příjmy a jejich alokace, dluhy

Osoby spadající do kategorie latentního bezdomovectví, kterým bezdomovectví bezprostředně hrozí v důsledku nejistých bytových podmínek, jsou rizikovou skupinou zejména kvůli jejich finanční nouzi. Ta má různé příčiny. Pro potřeby zadavatele nejsou klíčové důvody (i když ani ty nejsou pomíjeny), ale jako stěžejní se jeví znalost finančních možností ohrožených osob, rychlost s jakou distribuují své finanční zdroje a míra dluhů. Jejich vznik a zejména výše indikují potenciální problém, jímž je nastoupení sestupné trajektorie, která z latentního bezdomovectví může přejít do zjevného.

Graf č. 36 (X0351)
Čistý příjem domácnosti: Listopad 2014

Pozn.: N=698

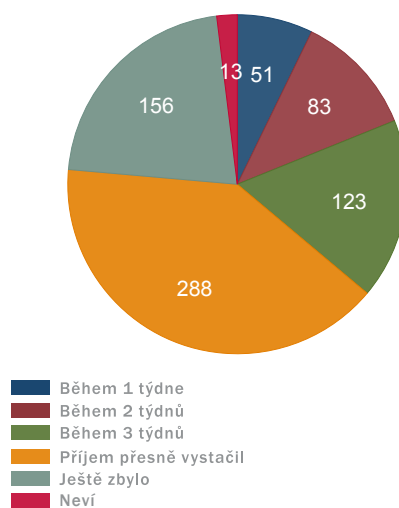
V první řadě jsme zjišťovali čistý příjem domácnosti za poslední měsíc (tj. listopad 2014). S ohledem na předpokládanou rychlost utracení prostředků ať vlastních nebo obdržených nějakou formou podpory, jsme nezkoumali průměrný příjem za celý rok, ale za poslední měsíc. To proto, že o této částce měli dotazovaní jasnou před-

stavu, zatímco o příjmu za celý rok a jeho distribuci prakticky žádnou.¹⁹ Na otázku nám ze 718 dotázaných bylo ochotno odpovědět 698 osob. Toto číslo považujeme za velmi významné, protože součástí standardních šetření (ČSÚ) není dotaz ověřující příjmy kategorizován tak detailně (stejně tak jako v případě dluhů), což je dáno mírou intimity otázky.

Jako výchozí bod bereme fakt, že minimální hrubá mzda je v roce 2015 stanovena na 9 200 Kč pro osobu (pro rok 2014 byla stanovena na 8 500 Kč). Potom po sloučení kategorií čistého příjmu od 0 až 8 tisíc Kč čistého na domácnost, který představuje symbolickou hranici, vytvoříme skupinu, která nedosáhne ani na stanovenou hranici minimální mzdy. Z Grafu č. 36 vyplývá, že celých **35,8 % osob musí vystačit s nižšími finančními prostředky než je hranice minimální mzdy**. Pochopitelně se ale jedná o čistý příjem všech prostředků včetně sociálních podpor.

Oproti tomu průměrná mzda v Plzeňském kraji (podle ČSÚ) činila v roce 2014 kolem 24 tisíc Kč na zaměstnance. Opět bereme tuto hranici pouze jako symbolickou. S ohledem na ní pak, sloučíme-li kategorie 24 až 52 tisíc a více do jedné skupiny, celých 13,8 % osob uvedlo, že jejich příjem je nadprůměrný.

Graf č. 37 (X0360)
Rychlost utracení: Listopad 2014

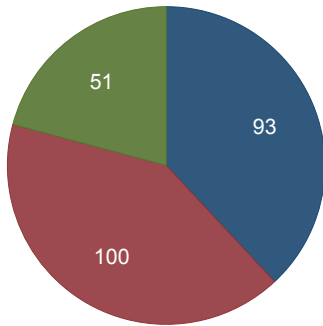
Pozn.: N=714

¹⁹ Vycházíme ze zkušenosti sociálních pracovníků, s kterými jsme konzultovali naše otázky.

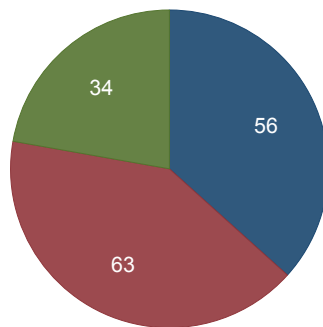
Graf č. 38 (X0361)

Rychlost utrácení dle výše nájmu

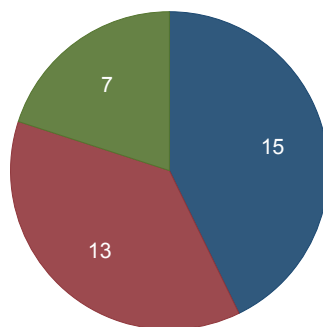
Nižší než minimální (do 6 tis. Kč)

Minimální až průměrný (6-12 tis. Kč)

Nadprůměrný (nad 12 tis. Kč)

■ Vystačí max. 3 týdny
■ Přesně vystačí
■ Zbude rezerva

Pozn.: N=432

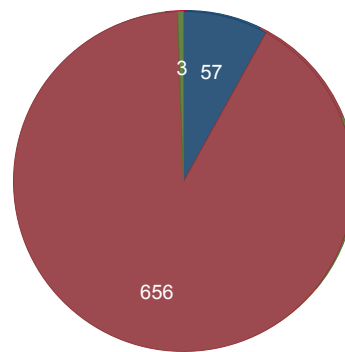
Otázky zjišťující velikost čistého příjmu na domácnost byly následovány otázkou, na jak dlouho dotázaným osobám příjem vystačí. Za důležitý poznatek považujeme zjištění, že celých **35,8 % s příjmem nevystačí a 40,1 % vyjde s prostředky, aniž by jim cokoliv zbylo**. To znamená, že **téměř 76 % dotázaných není schopno ze svých prostředků cokoliv naspořit pro případ ztráty zaměstnání, zvýšení nájmu, jakékoliv neo-**

čekávané situace, která by vyžadovala vyšší finanční participaci. Povzbudivé jsou výsledky v Grafu č. 38, ukazují totiž, že výše nájmu neovlivňuje rychlost utrácení prostředků studovaných domácností.

Samostatnou položkou, která ovlivňuje křehkou pozici osob ohrožených bezdomovectvím, jsou dluhy. S ohledem na zadavatele a jeho možnosti a snahu řešit situaci lidí na ubytovnách bylo důležité zjistit, zda dotázaní dluží, kolik dluží magistrátu na nájmu, případně městu (PMDP), jak vysoké splátky případně řeší.

Graf č. 39 (X0370)

Dluh vůči magistrátu

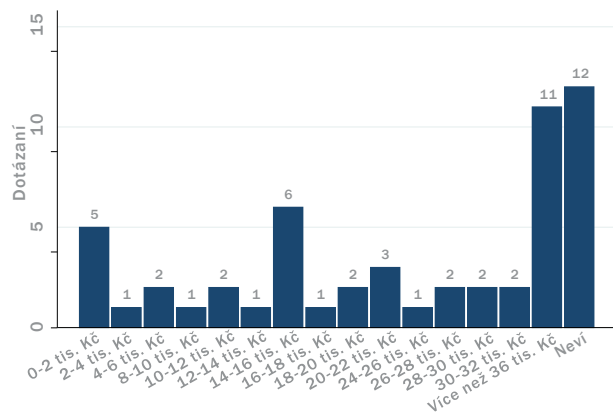

■ Ano
■ Ne
■ Neví

Pozn.: N=716

Graf č. 40 (X0380)

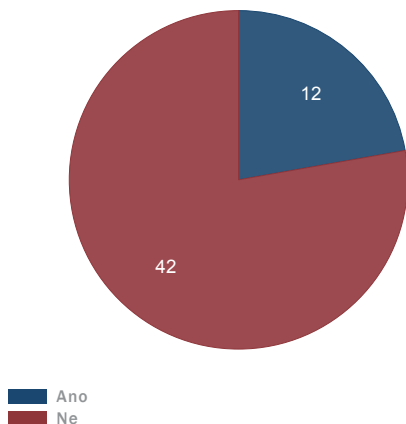
Výše dluhu: Nájem

Pozn.: N=54

Graf č. 41 (X0390)

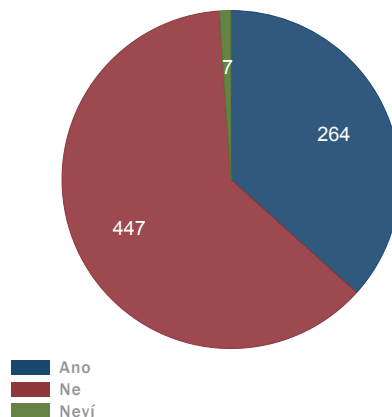
Splácení dluhu na nájemném

Pozn.: N=54

Graf č. 43 (X0410)

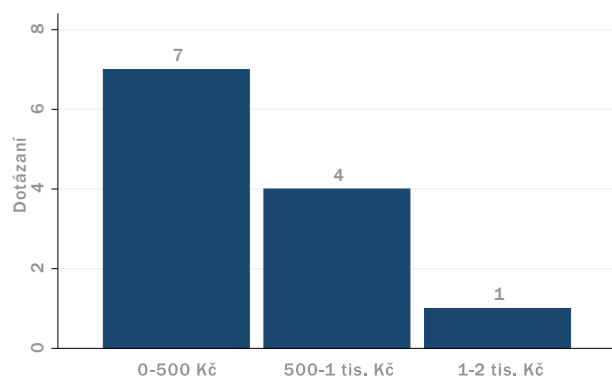
Dluh vůči PMDP

Pozn.: N=718

Graf č. 42 (X0400)

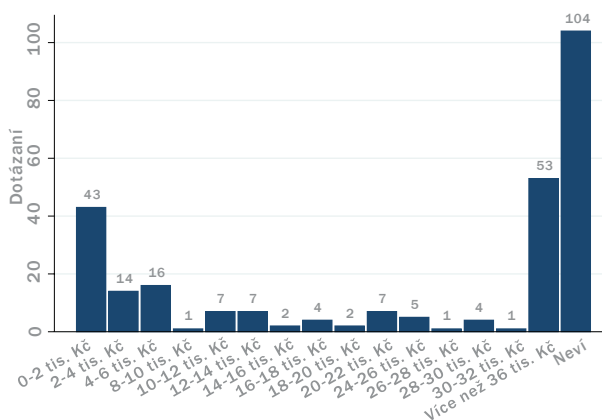
Výše splátky: Nájem

Pozn.: N=12

Graf č. 44 (X0420)

Výše dluhu: PMDP

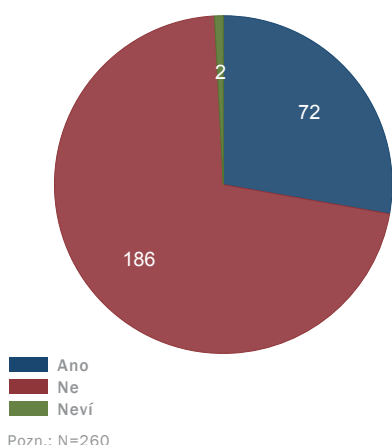

Pozn.: N=271

Z výsledků vyplývá, že magistrátu na nájmu dluží téměř 8 % dotázaných. To je v absolutních číslech 57 lidí, z nichž tři odmítli upřesnit velikost dluhu. Z výše předložených grafů považujeme za důležité následující údaje. 22,2 % nezná výši svého dluhu, jen ví, že jej za nájem mají a 20,4 % dluží více než 36 tisíc Kč (viz Graf č. 39). Vezmeme-li potom v úvahu, že téměř 76 % dotázaných není schopno ze svých prostředků cokoliv naspořit, pak dluh nad 6 tisíc Kč je de facto hranicí,²⁰ která když je překročena, znamená, že dotyční již nebudou dluh splácet nebo jej nedokážou umořit. **Výsledkem je, že 85,2 % osob, které dluží na nájmu, nejsou schopny splácet.** To potvrzuje i Graf č. 40, který dokládá, že **77,8 % dotázaných dluh za nájem nesplácí a ani o to neusiluje.**

Graf č. 45 (X0430)

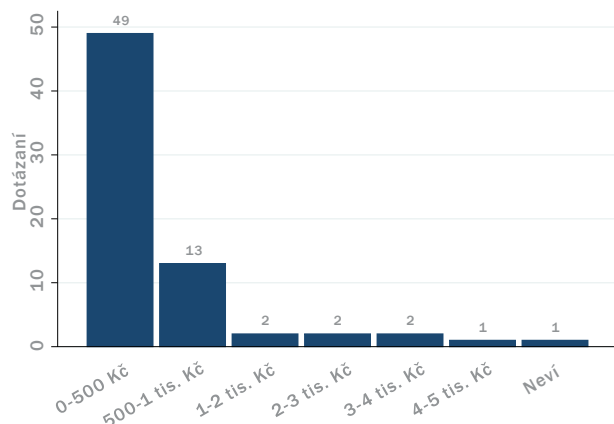
Splácení dluhu vůči PMDP

Pozn.: N=260

²⁰ K této částce jsme došli na základě Grafu č. 42, který dokládá, že maximum, které je spláceno za dluh na nájmu činí 500 Kč. Potom platí 12 měsíců * 500 Kč = 6 000 Kč.

Graf č. 46 (X0440)
Výše splátky: PMDP

Pozn.: N=70

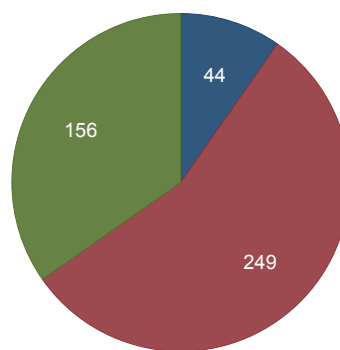
Vedle neplacení nájemného, které omezuje případnou pomoc ze strany města, je druhým typem dluhu vůči městu pohledávka ze strany Plzeňských městských dopravních podniků (PMDP). Z výsledků vyplývá, že **PMDP dluží nějakou částku 36,8 % z celkového počtu dotázaných osob.** V absolutních číslech se jedná o 264 osob (7 osob si nebylo jisto zda dluží či nedluží). Z výše předložených grafů považujeme důležité následující údaje: (1) **38,4 % nezná výši svého dluhu, jen ví, že existuje, to znamená, že prakticky 40 % vlastně neví ani o velikosti ani o případné výši úroku z prodlení, ani kdy se jejich dluh stane součástí exekučních řízení.** (2) **19,5 % dotázaných odhaduje, že dluží více než 36 tisíc Kč (viz Graf č. 44).** Vezmeme-li potom v úvahu, že téměř 76 % dotázaných není schopno ze svých prostředků cokoliv naspořit, pak dluh nad 6 tisíc Kč je de facto opět hranicí,²¹ která když je překročena, znamená, že dotyční již nebudou dluh splácet nebo jej nedokážou umořit. **Výsledkem je, že 74 % osob, které dluží na nájmu, nejsou tak de facto schopny splácet.** To potvrzuje i Graf č. 45, který dokládá, že **71,5 % z respondentů odpovídajících na tuto otázku dluh vůči PMDP nesplácí.**

Nájem jako indikátor možné změny

Za důležitou pokládáme otázku, zda hrozí sociální sestup mezi zjevné bezdomovce osobě, která spadá do kategorie latentního bezdomovectví. Klíčovým ukazatelem pro predikci tohoto rizika je schopnost osoby platit nájem. Dotaz týkající se nájmu je v našem výzkumu významný ještě z dalšího důvodu. Testovali jsme skrze něj, zda osoby pobývajících na ubytovnách usilují změnit svou životní situaci. Na otázku ohledně nájmu odpovědělo pouze 452 respondentů ze 718.

To znamená, že **265 respondentů nechce měnit svou situaci.** Těch, co vyjádřili touhu po změně, jsme se ptali, kolik platí v současnosti. A na základě toho jsme posuzovali, nakolik je jejich ochota změnit svou situaci reálná.

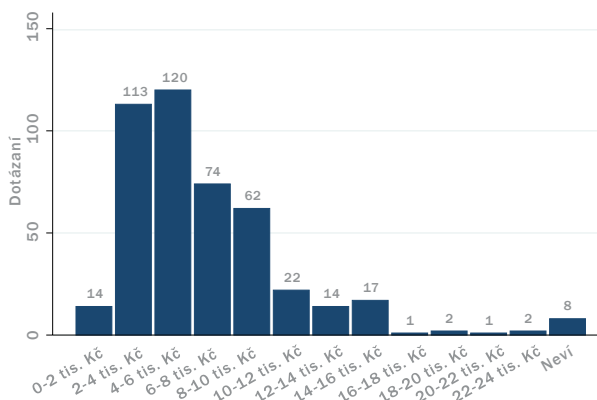
Graf č. 47 (X0570)
Schopnost splácet nájem

■ Má problémy
■ Bez problému
■ Může platit více

Pozn.: N=449

Graf č. 48 (X0560)
Výše nájmu

Pozn.: N=450

²¹ K této částce jsme došli na základě Grafu č. 46, který dokládá, že téměř 90 % dlužících PMDP splácí kolem 500 Kč. Potom platí 12 měsíců * 500 Kč = 6 000 Kč.

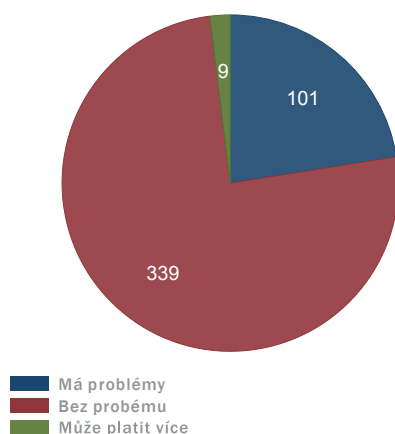
Z celkového počtu 449 osob (jedna odmítla odpovědět), které na tuto otázku odpověděly, se celých 85,1 % dotázaných domnívá, že je schopno platit nájem, nebo že by mohli platit dokonce více, a proto je pochopitelná jejich ambice vyměnit ubytovnu za vlastní bydlení. Viděli jsme ale výše, že tato proklamace nutně nekorresponduje s realitou. Testovali jsme tvrzení respondentů časovými otázkami. Ptali jsme se, jak rychle by se chtěli přesunout a za jak dlouho. Vedle časových otázek jsme provedli ještě druhý evaluační krok, a to evaluaci, během které jsme zjišťovali reálné finanční možnosti.

Pro korekci touhy změnit bydlení jsme vyšli z následné úvahy. Jako ukazatel jsme vzali ceny za pronájem bytů v Plzni. Průměrné nájemné za byt 1+1 až 2+kk se pohybuje v intervalu 5-8 tisíc Kč/měsíc (bez energií).²² Odhadované náklady za energie jsou v intervalu 1-4 tisíce Kč/měsíc. To znamená, že celková suma za bydlení se pohybuje v intervalu 6-12 tisíc Kč/měsíc. Vezmeme-li jako hranici 6 tisíc, pak platí, že 54,9 % nemá šanci s ohledem na současnou výši nájemného, se přesunout z ubytovny a pronajmout si byt. Pokud bychom použili horní hranici, která činí 12 tisíc Kč, pak v intervalu výše nájemného do 12 tis. Kč na ubytovnách – z odpovídajících (N=450) – se nachází 91,6 % respondentů.

Zdá se, že jednou z příčin, proč osoby nadále setrvávají v ne vždy alespoň elementárně vyhovujících bytových podmínkách, je požadavek kauce při podpisu pronájmu bytu. Ze 449 jedinců na otázku zda si případně šetří na kauci, celých 75 % odpovědělo, že si na kauci nešetří.

Graf č. 49 (X0580)

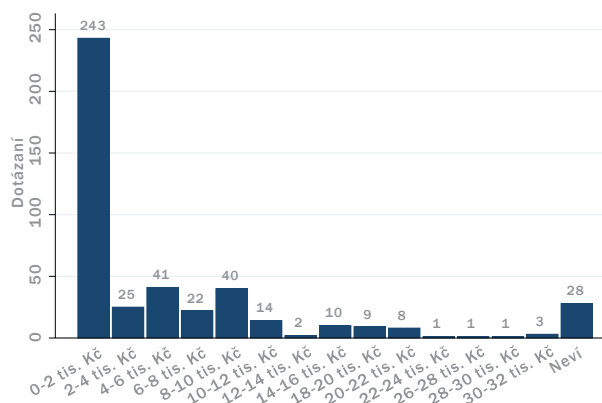
Spoření na kauci

Pozn.: N=449

Graf č. 50 (X0590)

Okamžitá výše kauce

Pozn.: N=448

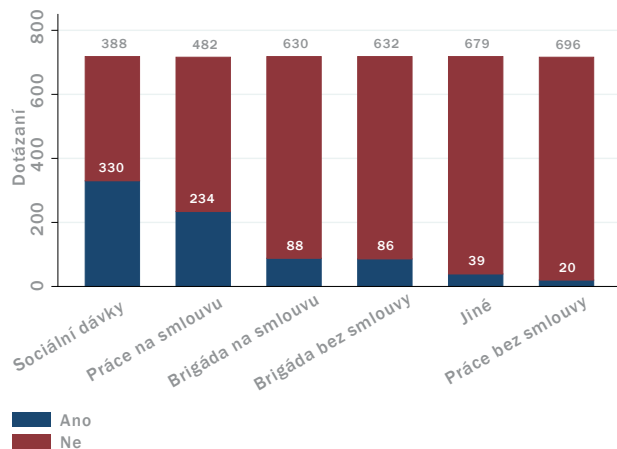
S ohledem na změnu zákona (viz Úvod) hrozí, že s poklesem lukrativnosti „podnikání s chudými“ bude určitá část z námi dotazovaných osob vystavena riziku, že si budou muset rychle hledat jinou formu bydlení, pokud nechtějí zůstat v bezprizorním stavu. V takovém okamžiku se jednou z překážek (pomineme-li fakt, že se majitelé bytů brání pronajmání je osobám, které vnímají jako sociálně slabé) stává výše kauce. Z Grafu č. 50 vyplývá, že 54,2 % dotázaných není schopno zaplatit vyšší kauci než dva tisíce. Jestliže standardem je, že při pronájmu jsou požadovány kauce ve výši dvojnásobku nájmu (počítali jsme interval 6-12 tisíc Kč, pak je to 12-24 tisíc Kč), potom 85,8 % dotázaných nemá šanci kauci složit.

Způsoby obživy

V této části zprávy předkládáme zjištění ohledně způsobů zajišťování obživy. Klíčový zdroj u námi dotazovaných osob představují sociální dávky (46 % dotázaných) a práce na smlouvu (32,7 %). Nejčastěji pobíranými dávkami jsou doplatek na bydlení (34,1 %) a příspěvek na živobytí (30,1 %). Doplatek na bydlení ve 44 % případů přebírá rodina respondenta, v 53,5 % jde přímo majiteli ubytovny.

²² Viz <http://www.vlastnici.cz/byty-plzen-jak-se-vyviji-ceny-pronajmu-bytu/> (cit. dne 29.1.2015)

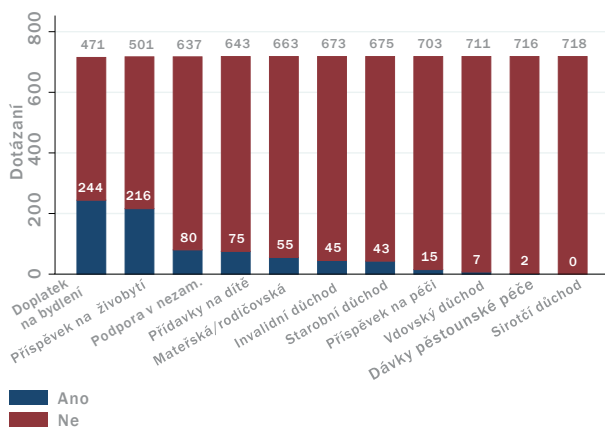
Graf č. 51 (X0310)
Základní způsoby obživy

Pozn.: N=718

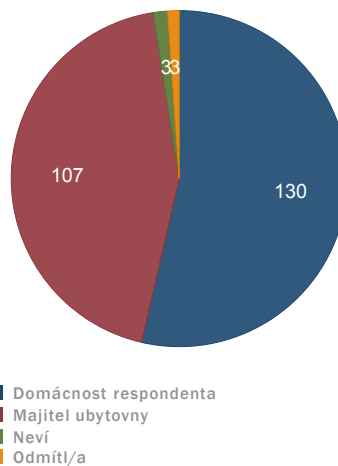
Dominantními způsoby obživy jsou sociální dávky (46 % dotázaných) a práce na smlouvu (32,7 %). Dotázaní pak méně využívají brigády. Zhruba stejně využívají dvě formy, které jsme rozlišili – brigády zajištěné smlouvou využívá 12,3 % respondentů a brigády bez smlouvy 12 % dotázaných. Práci, která by nebyla zajištěná smlouvou, nevyužívá téměř nikdo (2,8 %). Nyní se podíváme, jaké sociální dávky pobírají naši respondenti.

Graf č. 52 (X0330)
Sociální dávky

Pozn.: N=718

Graf č. 53 (X0340)
Příjemce doplatku na bydlení

Pozn.: N=243

Nejčastěji pobíranými dávkami jsou doplatek na bydlení (34,1 %) a příspěvek na živobytí (30,1 %). Doplatek na bydlení ve 44% případů přebírá rodina respondenta, v 53,5 % jde přímo majiteli ubytovny. Zhruba stejně často pobírají dotázaní podporu v nezaměstnanosti (9,8 %) a přířadky na dítě (10,4 %). Mateřskou/rodičovskou dovolenou (7,7 %), invalidní důchod (6,3 %) a starobní důchod (6%) pobírá přibližně stejný počet respondentů. Jak je z Grafu č. 52 patrné, tyto dávky pobírá už menší počet dotázaných. V témže grafu také vidíme, že příspěvek na péči (2,1 %) a vdovský důchod (1%) pobírá minimum respondentů. Další dávky nepobírá nikdo nebo je počet i podíl příjemců mizivý.

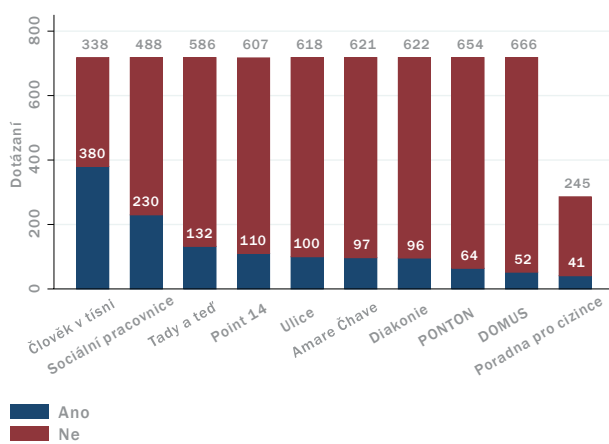
Znalost, zájem a využití sociálních služeb

Nyní se zaměříme na to, jaké měly osoby v obtížné bytové situaci povědomí o sociálních službách a organizacích, které je nabízejí. Zajímalo nás také, zda tyto služby někdy využily dotázané osoby v situaci nejistého bydlení. Také jsme se ptali, kdy naposledy naši respondenti služby využili. Chceme tak odhadnout, jak často jsou jednotlivé služby a organizace dotázanými využívány. A konečně, protože některé organizace poskytují více různých služeb, ptali jsme se, zda se poslední využití týkalo dětí, bydlení, dluhů nebo něčeho jiného.

Naše výsledky ukazují, že **nejznámější organizací nebo službou jsou Člověk v tísni (52,9 %) a sociální pracovníce (32 %)**. Čtvrtina respondentů nezná žádnou z 10 služeb, kterou jsme jim v rámci dotazování výslovně nabídli. Z hlediska absolutních počtů jsou nejvíce využívané služby sociálních pracovníků a Člověka v tísni. Relativně nejvíce využívané (vzhledem ke známosti) jsou služby sociálních pracovníků (41,7 %) a Pontonu (39,1 %). Nejčastěji jsou během posledního měsíce využívané služby sociálních pracovníků (56,5 %) a OSPOD²³ (66,7 %). Organizace nejvíce řešily téma dětí (s 92 respondenty). **Nejméně byla pozornost věnována problematice dluhů (24 respondenti)**.

Graf č. 54 (X0450)

Znalost organizací a služeb

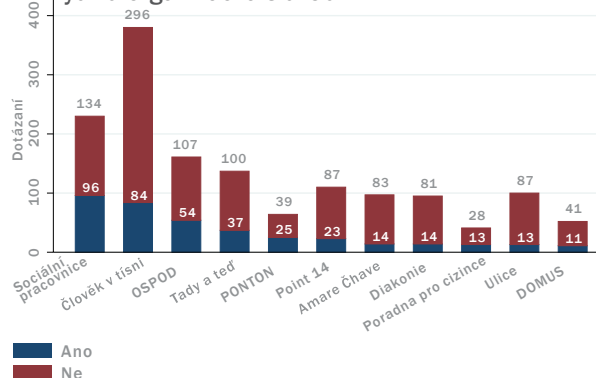

Pozn.: Znalost Poradny pro cizince a uprchlíky je brána jen pro cizincem
N1-9=718; N10=286

Jak je vidět z Grafu č. 54, mezi obyvateli ubytoven je nejznámější organizací Člověk v tísni. Zná ho 52,9 % z nich. Sociální pracovníce zná 32 % dotázaných, organizaci Tady a teď pak zná 18,4 % respondentů. Zhruba shodně známé jsou organizace Point 14, Ulice, Amare Čhave a Diakonie. Zná je 13,4 % dotázaných z našeho souboru. Méně známé jsou pak organizace Ponton (8,9 %) a Domus (7,2 %). Nejméně je známá Poradna pro cizince a uprchlíky, ovšem pouze pokud její známost budeme měřit absolutním počtem odpovědí. Avšak relativně měřeno ji zná 14,3 % dotázaných cizinců. 536 dotázaných (74,7 %) zná alespoň jednu organizaci nebo službu. Čtvrtina respondentů tedy žádnou z nabízených služeb nezná.

Graf č. 55 (X0460)

Využití organizací a služeb

Pozn.: využití poradny pro cizince a uprchlíky je bráno jen pro cizince.
N=536

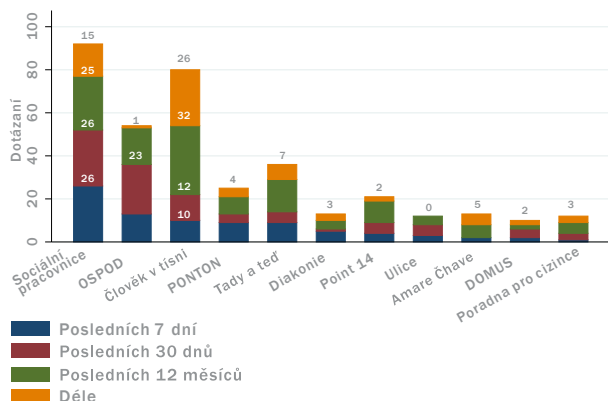
Využití OSPODu počítáme pouze z respondentů, kteří bydlí na ubytovně se svým dítětem.

Nejvíce naši respondenti využili služeb sociálních pracovníků (41,7 %). Člověk v tísni je sice nejznámější organizací, ale jeho služeb dotázaní využili méně, a to 22,1 %. Znalost Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) jsme nemohli zjišťovat v dotazníku s ostatními organizacemi a službami.²⁴ Jako základ pro využití OSPODu v tomto grafu tedy bereme ty respondenty, kteří bydlí na ubytovně s potomky. Jen těch se služby OSPODu mohou nebo mohly týkat. I tak je OSPOD třetí nejvyužívanější službou a někdy jeho služeb využilo 33,5 % dotázaných, kteří bydlí na ubytovně se svými potomky. Tady a teď je organizace využívaná relativně méně vzhledem k tomu, jak je známá. Využilo jí 27 % ze znalých respondentů. Ponton je sice méně známá organizace, ale je znalými relativně hojně využívána (39,1 %). Point 14 je využívaný zhruba shodně jako Ponton, ale ze znalých jej využívá jen 20,9 %. Podobná situace je u Amare Čhave (14,4 %), Diakonie (14,7 %) a Ulice (13,0 %). Poradna pro cizince a uprchlíky (31,7 %) a Domus (21,2 %) jsou také využívány málo.

²³ OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

²⁴ Když jsme náš dotazník konzultovali s terénními pracovníky, kteří na ubytovně působí, bylo nám důrazně doporučeno, abychom se na OSPOD dotazovali zvlášť. Byli jsme varováni, že pokud OSPOD zařadíme do společných baterií na znalost a využívání služeb, vyvolá to v části souboru negativní reakce a dojde ke zkrácení výsledků. Proto jsme pro OSPOD připravili zvláštní samostatnou sadu otázek.

Graf č. 56 (X0471)
Frekvence využití organizací a služeb

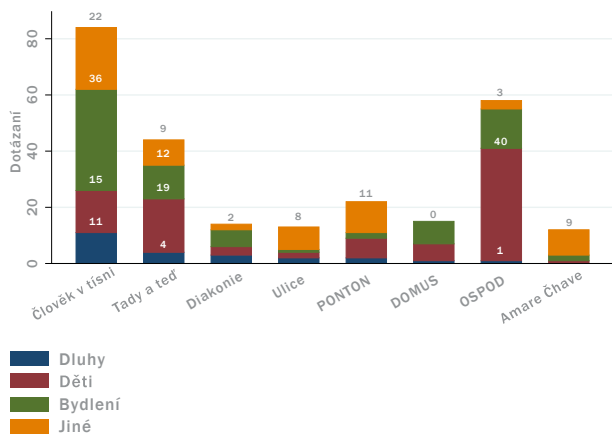

Pozn.: využití poradny pro cizince a uprchlíky je bráno jen pro cizince.
N1-9=217; N10=12
Využití OSPODu počítáme pouze z respondentů, kteří bydlí na ubytovně se svým dítětem.

Nejčastěji využívané služby během posledního měsíce (listopad 2014) byly jednoznačně služby sociálních pracovníků a OSPODu. Služby sociálních pracovníků využilo za poslední měsíc 56,5 % z těch, co někdy jejich služeb využili. V případě OSPODu to je dokonce 66,7 %. Člověk v tísni (27,5 %), Ponton (52 %) a Tady a teď (38,9 %) jsou méně často využívané organizace. Ostatní organizace jako Diakonie, Point 14, Ulice, Amare Čhave, Domus a Poradna pro cizince jsou využívané zřídka.

Nejvíce organizace řešily téma dětí. OSPOD se sám na tomto tématu podílel 43,5 %. Téma bydlení je mezi organizace rozděleno rovnoměrněji. Nejméně se řeší téma dluhů, což je problematické, protože, jak jsme viděli výše, finanční problémy byly nejčastější příčinou ztráty stálého bydlení. Tomuto problému se nejvíce věnuje Člověk v tísni, tato organizace se na tématu podílí 45,8 %. Podobně se tato organizace věnuje tématu bydlení více než ostatní. Člověk v tísni se na tématu bydlení podílí 44,4%.

Graf č. 57 (X0481)
Využití organizací a služeb:
Probíraná témata

Pozn.: N=156
Využití OSPODu počítáme pouze z respondentů, kteří bydlí na ubytovně se svým dítětem.

ZÁVĚR

Na základě získaných poznatků můžeme konstatovat následující závěry. Množství ubytoven na území města Plzně je nejviditelnějším zdrojem latentních bezdomovců, které lze velmi dobře lokalizovat (viz Příloha č. 4 Mapa – ubytovny). Jsme si plně vědomi, že tento fenomén představuje pro město Plzeň jev, který nelze vyřešit s okamžitou a definitivní platností. Rovněž je evidentní, že s ohledem na ekonomický a sociální význam lokality bude město Plzeň i nadále místem, jehož součástí budou i jedinci z nejnižších sociálních tříd, kteří se do města stahují. S ohledem na dlouhodobé trendy na trhu práce zejména s ohledem na nástup tzv. „nové chudoby“ a sociální exkluze (Sirovátka, Mareš 2006), se domníváme, že **počty osob spadajících do kategorie latentního bezdomovectví budou stoupat** a to i s ohledem na zesilující ekonomické tlaky, které postihují už nejen nižší, ale i střední třídy (Keller 2011). Zásadní problém je zejména v tom, že **část z těchto osob je ohrožena tím, že se stanou zjevnými bezdomovci**. Tato hrozba není spojena jen s dlouhodobými trendy, nebo obavou z důsledků změny zákona o adresném přidělování sociální podpory na bydlení, ale zejména s faktem, že **námi oslovení respondenti nejsou primárně schopni splácet své dluhy** nebo jak jsme ukázali ve zjištěních, jejich **kognitivní nastavení si nedokáže představit svou existenci mimo zdi ubytoven**. Tyto faktory je limitují při pokusech (byť jen v řádu osobních přání) jakkoli usilovat o integraci mezi běžnou populací. Z Přílohy č. 4 Mapa – ubytovny lze rovněž nahlédnout, že **ubytovny, coby hlavní místa kumulace jedinců postižených nejistými bytovými podmínkami, jsou dislokovány v určitých „shlucích“ a vytváří tak vyloučené lokality, kterým se ostatní populace vyhýbá, čímž je proces exkludace nadále posilován**.

Má-li dojít k lepšímu zvládnutí situace ze strany města, zejména na bázi prevence, považujeme za nezbytné, aby vedení města usilovalo o přípravu koncepcí návrhů a řešení. Navrhujeme několik možných kroků:

(a) Stanovit a přijmout strategii umožňující preventivní činnost práce mezi lidmi žijícími na hraně vyloučení (latentní bezdomovectví). Přijetí ucelené strategie na podporu prevence ztráty bydlení není možné bez kooperace s institucemi, které se problematikou bezdomovectví ve všech jeho podobách dlouhodobě zabývají. Získaná data dokládají, že klíčovým problémem je zadluženost osob a kognitivní a mentální nastavení respondentů, které je podmíněno osvojenými návyky a přístupy k uchopování reality a zvládnutí životních situací. Cílem by proto mělo být nabídnout alternativní viditelná řešení. Příkladem tak může být celá škála terénních programů jako jsou odborná poradenství zaměřená na problematiku zadluženosti a jak se z ní dostat, rekvalifikační kurzy atd. Přijetím strategie máme na mysli následující. Výkon i faktický rozsah toho co může nabídnout Odbor sociálních služeb města Plzeň je z pochopitelných důvodů značně variabilní, jelikož je určován lokálními podmínkami jako je postoj vedení města k sociální problematice, personální limity, míra kooperace mezi vedením OSS a dalšími zainteresovanými subjekty usilujícími o zlepšení situace sociálně nejslabších. Bez střednědobé až dlouhodobé koncepce plánu rozvoje sociálních služeb lze těžko jakákoliv další doporučení realizovat nebo brát vážně. Cílem by proto mělo být zajistit a podporovat vzájemnou spolupráci aktérů veřejné správy a ostatních subjektů při výkonu sociální práce. Nedílnou součástí potom musí být ze stany města (kraje) účelově vázané financování výkonu aktérů zainteresovaných na úkonech spojených s výkony zaměřenými na potřeby sociálně nejslabších.

(b) V návaznosti na terénní programy připravit navazující služby, které podpoří osoby ohrožené propadem sociální strukturou z latentního bezdomoví ve zjevné. Jinak řečeno, vytvořit podmínky pro preventivní vyhledávání těch osob, které reálně usilují o opětovné přijetí obvyklého způsobu života. Od zajištění krátkodobých aktivit (brigády a dlouhodobější pracovní příležitosti) po zajištění šance na zlepšení jejich bytové situace. Je totiž patrné, že se v zásadě nedostává preventivních nástrojů, jak zamezit ztrátě bydlení (např. nedostatek poraden pro oddlužení).

(c) Dáváme ke zvážení, zda by nebylo vhodné rozpracovat a podporovat tzv. bydlení s podporou, které spočívá v podpoře udržení bydlení osoby (rodiny) ze strany sociálního pracovníka (případně jiné – zástupce sociálního odboru, pracovníků OSPOD, ÚP ČR, tzv. peer tj. osob s podobnou zkušeností atd.). Případně zavést/posílit uplatňování principu tzv. bydlení za odměnu, který ale bude mít realistické parametry. To znamená, že programy návratu do bydlení nebudou zaměřeny jen na lidi s největší šancí na úspěch (bezdětní, s nejnižšími dluhy, věkově nejperspektivnější na trhu práce), ale že míra prevence a podpory bude mít širší horizont. Aby to bylo možné, domníváme se, že by se vedení města mělo reálně zabývat možnostmi jednorázového/výrazného oddlužení dlužníků.

(d) Provést analýzu sociálně rizikových lokalit, aby případné zavedení/rozšíření služeb – včetně terénní přímé pomoci – bylo funkční. Detekování těchto míst může poskytnout prostor pro volbu strategií, jak zastavit nebo alespoň zpomalit (nejen) prostorovou (rezidenční) segregaci. Tzn. cílem by mělo být zabránění prostorovému vylučování a oddělování určitých skupin obyvatel od většinové části jejich spoluobčanů a bránit tak vytváření rizikových oblastí typu ghett, enkláv či tzv. citadel (Mareš 2000), jejichž sociálně-ekonomická rekultivace bude příliš nákladná, ne-li nerealizovatelná. Výsledkem by potom měla být cílená bytová politika. Ta by měla posloužit nejen k předjímání možných oblastí sociální exkluze, ale i jako nástroj zajišťující rovnováhu mezi reálnými možnostmi, ať už lidí na sestupné trajektorii vedoucí k bezdomovectví, či těmi, kteří se z něj pokoušejí dostat (Mikeszová, Lux 2013). To znamená, že by měla být přijata strategie na zajištění místní dostupnosti standardního nesegregovaného bydlení (v bytech) pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě. K tomu by mohlo posloužit (1) využití stávajícího bytového fondu, který má k dispozici město, (2) podpora dostupnosti bydlení na volném trhu s byty znevýhodněným jednotlivcům a rodinám (např. prostřednictvím garancí nebo sociálních nájemních agentur), (3) zajištění podpory výstavby standardních nájemních bytů zvláště tam, kde nejsou k dispozici nevyužité byty.

(e) V návaznosti na předešlý bod by se město Plzeň mělo snažit najít efektivní způsoby využití současné legislativy pro poskytování pomoci a možnosti vymáhání adekvátních podmínek bydlení v soukromých ubytovnách. Narážíme zejména na fakt, že nejistá bytová situace rodičů ovlivňuje návyky a osvojování životních strategií u jejich potomků. V souvislosti s tím považujeme za palčivé zjištění, že na ubytovnách žije vysoký počet dětí.

(f) V dotazníkovém šetření jsme měli omezený prostor pro zkoumání sociálních událostí, které spouštějí řetězovou reakci vedoucí k opuštění stálého bydlení (bylo definováno pouze sedm explicitních důvodů). Jednalo se o důvody, se kterými chce dále pracovat zadavatel výzkumu. Avšak pro 40 % respondentů žádný z těchto důvodů neplatí. Bohužel, zjišťování důvodů jsme byli nuceni vyhradit pouze omezenou dobu standardizovaného dotazování. Doporučujeme, aby rozkrytí drah ztráty stálého bydlení byla věnovaná kvalitativní studie, která je na popis těchto drah mnohem lépe vybavená než standardizované dotazování.

(g) Navázat spolupráci s dalšími velkými městy v ČR, která jsou nucena se danou problematikou zabývat.

(h) Téma sociálního začleňování a prevence sociálního vyloučení je významně akcentovaným tématem v akademickém prostředí. Jako problematický se jeví transfer z akademické sféry do roviny praxe sociálních služeb. Bariéra mezi oběma tábory je překážkou k účinnějšímu řešení společného problému, bez jejího prolomení a zajištění plynulého přechodu oběma směry je snaha nalézat adekvátní řešení spojená s problematikou bezdomovectví v nejširším slova smyslu výrazně limitována. Doporučujeme usilovat o odstranění této bariéry.²⁵

²⁵ Části doporučení této zprávy se opírají o zprávu „Strategie sociálního začleňování 2014 - 2020“ připravené MPSV, se kterou se ztotožňujeme, viz http://www.mpsv.cz/files/clanky/19477/Strategie_CZ.pdf (cit. 11. 2. 2015).

LITERATURA

- Fitzpatrick, S., P. Kemp, S. Klinker. 2004. *Bezdomov–ství: přehled výsledku výzkumu z Velké Británie*. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky.
- Hradecká, V., I. Hradecký. 1996. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*. Praha: Naděje.
- Hruška, L. a kol. 2012. *Studie o stavu bezdomovectví v Ostravě*. Moravská Ostrava: PROCES s.r.o.
- Keller, J. 2011. *Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Lupták, L. et al. 2014. *Neoliberalismus a marginalita: studie z českého reálnokapitalismu*. Brno: Nakladatelství Doplněk
- Lux, M. 2000. „Sociální nájemní bydlení v ČR ve světle komparativního srovnání“. *Sociologický časopis* 36 (2): 157-181.
- Mikezsová M., M. Lux. 2013. „Faktory úspěšné neintegrace bezdomovců a nástroje bytové politiky pro řešení bezdomovství v ČR“. *Sociologický časopis* 49 (1): 29-52.
- Sirovátka, T., P. Mareš. 2006. „Chudoba, deprivace, sociální vyloučení, nezaměstnanost a pracující chudí“. *Sociologický časopis* 42 (4): 627-656.
- Štěchová, M., M. Luptáková, B. Kopoldová. 2008. *Bezdomovectví a bezdomovci z pohledu kriminologie*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Toušek, L. 2009. *Analýza situace “bezdomovců” v Plzni včetně identifikace jejich počtu*. Plzeň: Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu při Katedře antropologických a historických věd Západočeské univerzity v Plzni (CAAT).

- Zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných čísel, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

- [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/\\$File/32019814.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/$File/32019814.pdf) (cit. dne 2. 2. 2015)
- [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/\\$File/32019814.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/770029FCAC/$File/32019814.pdf) (cit. dne 2. 2. 2015)
- [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/A1004F31CD/\\$File/33010814t0801.xlsx](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/A1004F31CD/$File/33010814t0801.xlsx) (cit. dne 3. 2. 2015)
- <http://www.feantsa.org/spip.php?article120&lang=en> (cit. dne 25. 2. 2014)
- http://www.mpsv.cz/files/clanky/19477/Strategie_CZ.pdf (cit. dne 11. 2. 2015)
- <http://www.vlastnici.cz/byty-plzen-jak-se-vyviji-ceny-pronajmu-bytu/> (cit. dne 29. 1. 2015)

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

Příloha č. 2 Seznam ubytoven

Příloha č. 3 Dotazník*

Příloha č. 4 MAPA – ubytovny

* Tato příloha není součástí elektronické verze určené k zveřejnění.

Příloha č. 1. ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

1/2

Bezdomovectví, sociální vyloučení spojené s absencí bydlení, je jedním z problémů, kterého se týká Strategie sociální ochrany a začleňování EU. Prevence bezdomovectví a reintegrace osob bez domova jsou otázkami, které vyžadují dobré pochopení procesů a mechanismů, které vedou do situací absence nebo ztráty domova.

FEANTSA (Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci) vytvořila typologii bezdomovectví a vyloučení z bydlení, nazvanou ETHOS.

Typologie ETHOS vychází z principu, že pojetí domova lze chápat ve třech oblastech, jejichž absence může vést k bezdomovectví. Mít domov může být chápáno jako: mít přiměřené bydlení, které může osoba a její rodina vylučně

užívat (fyzická oblast); mít prostor pro vlastní soukromí s možností sociálních vztahů (sociální oblast); mít právní důvod k užívání (právní oblast). Z toho vyplývají čtyři formy vyloučení z bydlení: bez střechy, bez bytu, nejisté bydlení, nevyhovující bydlení – všechny tyto situace ukazují na absenci bydlení. ETHOS tedy dělí osoby bez domova podle jejich životní situace nebo situace jejich bydlení. Tyto konceptní kategorie se dále dělí na 13 operačních (pracovních) kategorií, v rámci realizovaného národního projektu Strategie sociální inkluze bezdomovců v ČR byl vytvořen soubor národních subkategorií. Typologie tak může být využita pro monitoring bezdomovectví, pro vytváření politik a jejich rozvoj a vyhodnocování.

Koncepční kategorie	Operační kategorie	Životní situace	Generická (druhová) definice	Národní subkategorie	#	
BEZ STŘECHY	1	Osoby přežívající venku	Osoby přežívající na ulici nebo ve veřejně přístupných prostorách bez možnosti ubytování	1.1.1	b	
	2	Osoby v noclehárně	Osoby bez obvyklého bydliště, které využívají nízkoprahové noclehárny	2.1.1 2.1.2	b b	
BEZ BYTU	3	Osoby v ubytovnách pro bezdomovce	Osoby v azylových domech s krátkodobým ubytováním	3.1.1	b	
				3.1.2	b	
				3.1.3	b	
				3.1.4	b	
				3.1.5	b	
	4	Osoby v pobytových zařízeních pro ženy	Přechodná ubytovna	Osoby ve veřejných ubytovnách s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení	3.2.1	b
					3.2.2	b
5	Osoby v ubytovnách pro imigranty	Přechodné podporované ubytování	Bezdomovci v přechodném bydlení se sociální podporou	3.3.1	a	
				3.3.2	a	
6	Osoby před opuštěním instituce	Věznice a vazební věznice	Zůstává déle z důvodu absence bydlení	6.1.1	a	
				6.2.1	a	
7	Uživatelé dlouhodobější podpory	Pobytová péče pro starší bezdomovce	Seniři a osoby invalidní dlouhodobě ubytované v azylovém domě	7.1.1	b	
				7.2.1	a	

* Použité zkratky v posledním sloupci – Stupeň ohrožení: a – ohrožené osoby, b – bezdomovci

Příloha č. 1. ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

2/2

Konceptní kategorie	Operační kategorie	Životní situace	Generická (druhová) definice	Národní subkategorie	*
NEJISTÉ BYDLENÍ	8 Osoby žijící v nejistém bydlení	8.1	Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	8.1.1	Osoby přechodně bydlící u příbuzných nebo přátel (nemají jinou možnost bydlení)
		8.2	Bydlení bez právního nároku	8.1.2	Osoby v podnájem (nemají jinou možnost bydlení)
		8.3	Bydlení bez právního nároku, nezákonně obsazení budovy	8.2.1 8.2.2	Osoby bydlící v bytě bez právního důvodu Osoby v nezákonně obsazené budově
	9 Osoby ohrožené vystěhováním	9.1	Nezákonně obsazení pozemku	8.3.1	Osoby na nezákonně obsazeném pozemku (zahradkářské kolonie, zemnice)
		9.2	Výpověď z nájemního bytu	9.1.1	Osoby, které dostaly výpověď z nájemního bytu
	10 Osoby ohrožené domácími násilím	10.1	Ztráta vlastnictví bytu	9.2.1	Osoby ohrožené vystěhováním z vlastního bytu
		10.2	Policejné zaznamenané domácí násilí	10.1.1	Osoby ohrožené domácími násilím – policejné zaznamenané případy – oběti
	11 Osoby žijící v provizorních a neobvyklých stavbách	11.1	Mobilní bydli	11.1.1	Osoby žijící v mobilním bydli, např. maríngotka, karavan, hausbót (nemají jinou možnost bydlení)
		11.2	Neobvyklá stavba	11.2.1	Osoby žijící v budově, která není určena k bydlení, např. osoby žijící na pracovišti, v zahradních chatkách se souhlasem majitele
		11.3	Provizorní stavba	11.3.1	Osoby žijící v provizorních stavbách nebo v budovách např. bez kolaudace
	12 Osoby žijící v nevhodném bydlení	12.1	Obydlené neobyvatelné byty	12.1.1	Osoby žijící v nevhodném objektu – obydlí se stalo nezpůsobilým k obyvateli (dříve mohlo být obyvatelné)
		13 Osoby žijící v přelidněném bytě	13.1	Definované jako překračující nejvyšší normu podle rozměru nebo počtu místnosti	13.1.1

* Použité zkratky v posledním sloupci – stupeň ohrožení: a – ohrožené osoby, b – bezdomovci

FEANTSA is supported financially by the European Commission. The views expressed herein are those of the author(s) and the Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained herein.

European Federation of National Associations Working with the Homeless AISBL
Fédération Européenne d'Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri AISBL

FEANTSA

194, Chaussée de Louvain n 1210 Brussels n Belgium n Tel.: +32 2 538 66 69 n Fax: +32 2 539 41 74 n ethos@feantsa.org n www.feantsa.org

CZ

Příloha č. 2. Seznam ubytoven

Zn.	Název ubytovny	Adresa	Pořadové č.
●	Aldivia	Lobezská 1116/19, 326 00 Plzeň, Slovany	1
●	Sever	Jateční 2698/10, 301 00 Plzeň, Východní předměstí	2
●	Iveta Honzíková	Chemická 79/4, 301 00 Plzeň, Doudlevec	3
●	Janák Bros. spol. s.r.o.	Ledecká 333/19. 323 00 Plzeň, Bolevec	4
●	Europa Trade Service, s.r.o.	Zikmunda Wintra 2463/4, 301 00 Plzeň	5
●	Hertl & syn Trading, s.r.o.	Borská 2774/67, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	6
●	Anpesi	Švihovská 2352/12, 301 00 Plzeň, Východní předměstí	7
●	MIZE group s.r.o.	Brožíkova 2615/16, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	8
●	Luboš Jedlička - ubytovna Borská Pole	Borská 2767/89, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	9
●	Ubytovací družstvo	Na Sklárně 2686/10, 301 00 Plzeň, Východní předměstí	10
●	SSC Plzeň-Bolevec/ Sdružení sportovních klubů/	K Prokopávce 1473/45, 323 00 Plzeň, Bolevec	11
●	TJ Plzeň - Bílá Hora, o.s.	Nad Štolou 716/25, 323 00 Plzeň, Bolevec	12
●	DRIL PLUS, s.r.o.	Na Sklárně 2951/12, 301 00 Plzeň, Východní předměstí	13
●	ZUD a.s.	Křimická 680/71, 318 00 Plzeň, Jižní předměstí	14
●	Max sys s.r.o. - ubytovna Karlov	Borská 2803/75, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	15
●	Filip Komorous - ubytovna Bukovec	K Papírně 173/48, 312 00 Plzeň, Bukovec	16
●	Miroslava Fořtová - ubytovna	Skupova 473/47, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	17
●	Ubytovny Drekovič	Radčická 147/25, Plzeň 30100, Jižní předměstí	18
●	Jaroslav Šandor - ubytovna	Domažlická 792/134, 318 00 Plzeň, Skvrňany	19
●	Reus s.r.o.	Ke Karlovu 1102/7, 301 00 Plzeň, Škvřňany	20
●	Vladimír Šteiner - ubytovna Dallas	Lindauerova 103/12, Plzeň 301 00, Východní předměstí	21
●	Milan Mikulič - ubytovna	Skvrňanská 1001/22, Plzeň 30100, Jižní předměstí	22
●	SOLITAIRE s.r.o.	Zahradní 2078/21, 18, 20 Plzeň 326 00, Východní předměstí	23
●	HURPEZ, s.r.o.	Chvojová 72/1, Plzeň 301 00, Doudlevec	24
●	Štefan Negrea - ubytovny Steffi	Palackého nám. 359/1, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	25
●	GOLUG, s.r.o.	Malesice 63, 318 00, Plzeň	26
●	MOSAIIKA, s.r.o.	Čelakovského 762/6, Plzeň 301 00, Jižní předměstí	27
●	Max Line, s.r.o.	Borská 2805/79, Plzeň 30100, Jižní předměstí	28
●	Luboš Přibáň - ubytovna	Železniční 119/7, Plzeň 32600, Východní předměstí	29
●	Ubytovna Kreuzmannova	Kreuzmannova 1116/18a, Plzeň 318 00, Skvrňany	30
●	PSM - zem. práce s.r.o.	Koterovská 522/168, 32600, Plzeň - Koterov	31
●	B&B Ekonom Consult, spol. s.r.o.	Riegrova 207/3, Plzeň 30100, Jižní předměstí	32
●	Roman Hnojský	B. Němcové 318, 334 42, Chlumčany	33
●	Offroadpark.cz, s.r.o.	Karlova 423/26, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	34
●	Ubytovna Koky	Domažlická 467/80, 318 00 Plzeň	35
●	PROPERTY CZECH s.r.o.	nám. Českých Bratří 2476/10, 301 00 Plzeň, Jižní předměstí	36
●	Ljuba Drobečková - ubytovna Bílá Hora	Nárožní 433/4, 301 00 Plzeň, Bolevec	37
●	Prapag s.r.o.	Borská 1045/40, Plzeň 3	38
●	Wraper s.r.o.	Baarova 2670/13, Plzeň 3	39
●	Voláková, Sokolík	Bendova 1224/30, Plzeň 3	40
●	TRIAL a.s.	Borská 2170/6, Plzeň 3	41
●	ŠJM Švecovi	Borská 1041/15, Plzeň 3	42

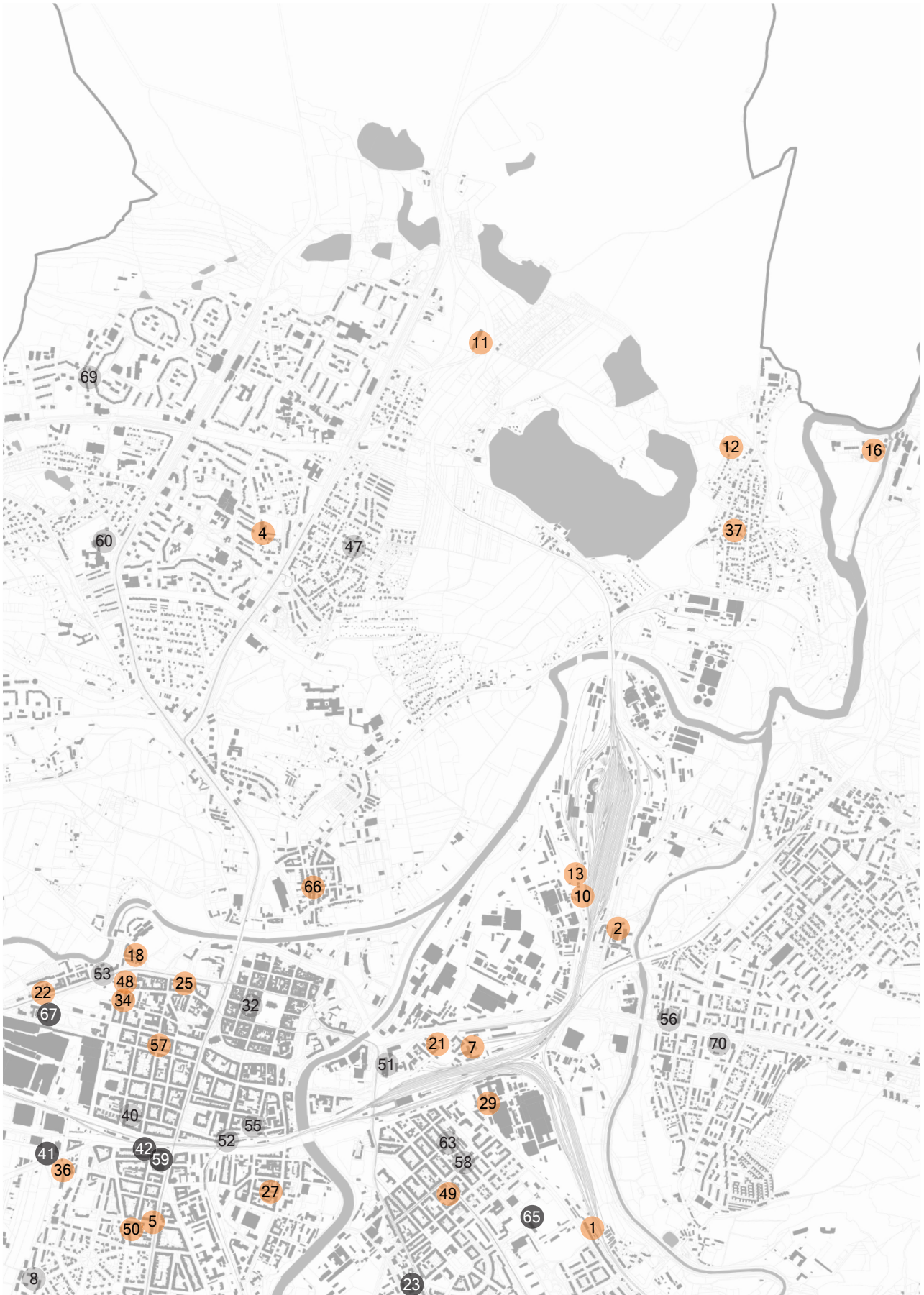
Zn.	Název ubytovny	Adresa	Pořadové č.
●	Davivan družstvo	Borská 719/61, Plzeň 3	43
●	Max Line, s.r.o.	Borská 2806/81, Plzeň 3	44
●	HOCHTIEF CZ a.s.	Domažlická 138a, Plzeň 3	45
●	Statutární město Plzeň	Folmavská 1096/16, Plzeň 3	46
●	CZ Lamond družstvo	Janáčkova 525/41, Plzeň 1	47
●	Beran Vojtěch	Kollárova 677/46, Plzeň 3	48
●	SJM Kmeťovi, Akrado družstvo	Koterovská 2704/52, Plzeň 2	49
●	TRIAL a.s.	Mánesova 1770/43, Plzeň 3	50
●	Štembera Josef	Nádražní 178/18, Plzeň 3	51
●	Beranová Vanda	Purkyňova 1082/35, Plzeň 3	52
●	Atlanta World družstvo	Přemyslova 89/48, Plzeň 3	53
●	G-Apartments a.s.	Raisova 1271/19, Plzeň 3	54
●	Beluk družstvo	Resslova 526/20, Plzeň 3	55
●	Příbáň Luboš	Rokycanská 48/17, Plzeň 4	56
●	Štembera Radek	Skrétova 824/3, Plzeň 2	57
●	TRIAL a.s.	Sladkovského 806/55, Plzeň 2	58
●	Beran Vojtěch	Zámečnická 569/12, Plzeň 3	59
●	Buzek	Karlovarská 99, Plzeň	60
●	Silenus	Zahradní 25, Plzeň	61
●	Dýšina	Horomyslická 136	62
●	Úslavská	Úslavská 22, Plzeň	63
●	Drill servis	Zahradní 45, Plzeň	64
●	Lokomotiva	Úslavská 75, Plzeň	65
●	Lama projekt s.r.o.	Pod Všemi Svatými 10, Plzeň	66
●	UP Služby s.r.o.	Husova 69, Plzeň	67
●	Ubytovny Drekovič	Rokycanská 182/117, 312 00 Plzeň, Doubravka	68
●	Anpesi	Žlutická 1694/2, 323 00 Plzeň, Bolevec	69
●	Štefan Negrea - ubytovny Steffi	Rokycanská 768/34, Plzeň - Lobzy, 312 00	70

Ubytovny

●	Dostupné	39
●	Nedostupné	12
●	Zrušené/nenalezené	19

Celkem 70

Příloha č. 4 MAPA – ubytovny
Severní část města Plzeň

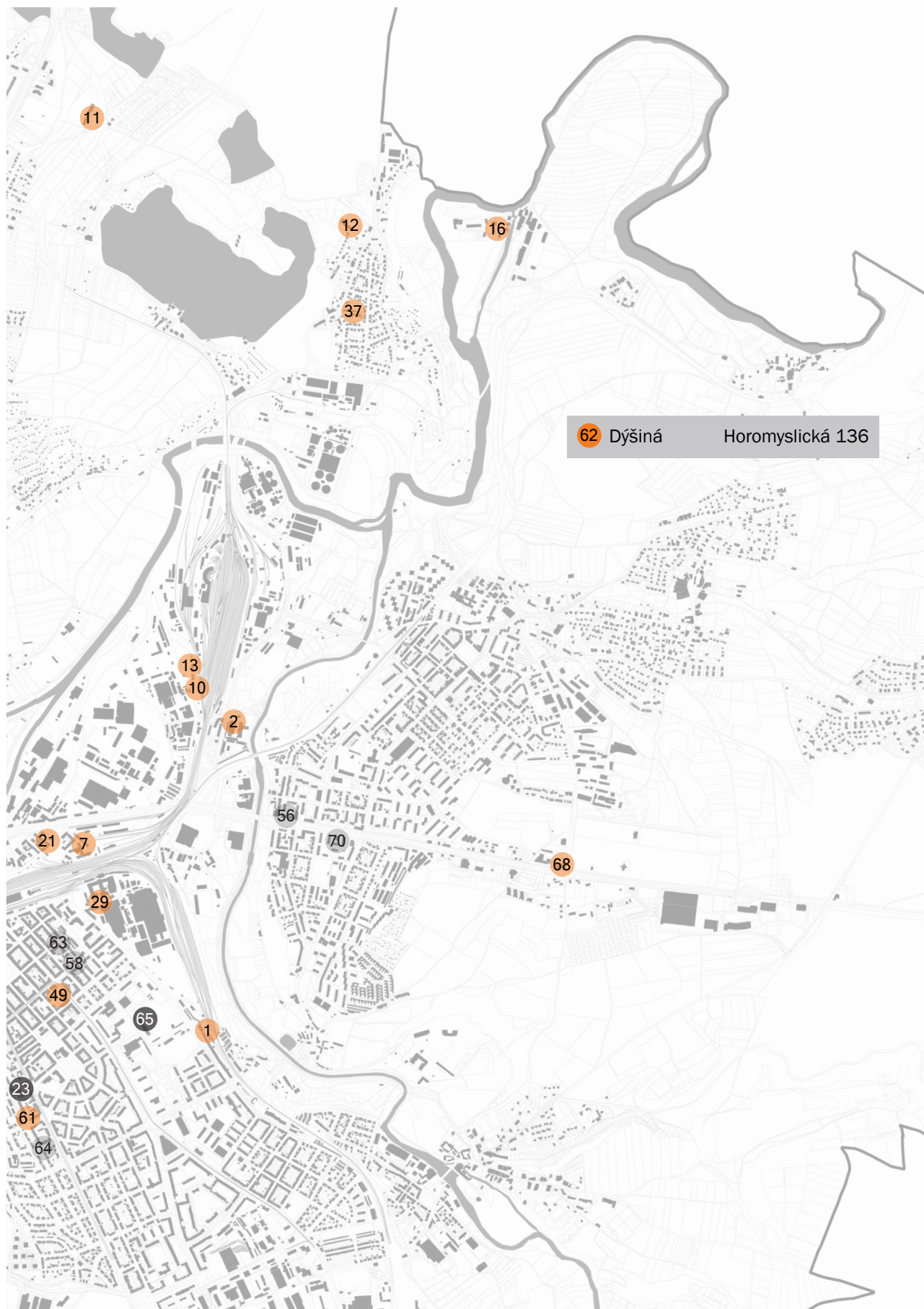
Příloha č. 4 MAPA – ubytovny
Západní část města Plzeň

Příloha č. 4 MAPA – ubytovny
Jižní část města Plzeň

Příloha č. 4 MAPA – ubytovny
Východní část města Plzeň

© Katedra sociologie, Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni
Autoři zprávy: doc. PhDr. Jan Váně, Ph.D., PhDr. František Kalvas, Ph.D.
Grafika a sazba textu: Jáchym Váně